

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 8/9 (64/65).

28. weebruaril 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
 poole aastas " 400.—
 weerand aastas " 200.—
 Üksik number maksab Mk. 18.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/4 lehek. Mk. 3000.— || 1/4 lehek. Mk. 800.—
 1/2 " " 1500.— || 1/8 " " 400.—
 1/8 " " 1000.— || 1/16 " " 200.—
 1/32 lehek. Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.
 Adressi muutmise 10 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Sisu: 1) E. Maddison, Erakorralisest seisukorrast. 2) Prow. R. Wallner, Riikmiste ja kangelõhuliste ainete müügi korraldus Eestis. 3) J. Kaim, Looduskaitses. 4) Dr. Schmeitert, Kas wõib näpujälgi wõltsida? 5) A. Lentsmit, Rahwasmaheliseist õhusõidu õigusest. 6) R. Wittfeldt, Õigusteasutusest. 7) Eduard rööwmõrõisutate tabamine politsei poolt. 8) Aretlik oja. 9) Kõijumused ja kohtumised. 10) Wõitmeslugust. 11) Kuulutused.

Erakorralisest seisukorrast.

Administratiiv asjade peawalitsuse juhataja E. Maddison.

(2 järg.)

Euroopa mannermaa riikide seadusandluste juure üle minnes, peame kõige esiteks ära märkima, et nendest ühed Prantsusmaa eeskujul üldist seadust sisaldawad, mis temas ettenähtud erakorralistel asjaoludel tarwitusele wõetakse, teistes aga sarnast seadust ei ole, kuid jelle asemel on ette nähtud wõimalus neil juhtumistel wastawat seadust wälja anda, kui seda olukord nõuab. Wiimaste hulka kuulub Schweitzi seadusandlus. Nii peab wastawalt föderatsioonil 1874 a. 29. mai konstitutsiooni § 16 kantoni walitus sifemise korra riikumise puhul ehk kui teise kantoni poolt hädadoht ähwardab, sellest kohe teatama liidu nõukogule (Bundesrat), et wiimane oma kompetentssi piirides (art. 102,3: ff. 3,10 ja 11), nõuetawad abinõud tarwitusele wõtks wõtta ehk liidukogu (Bundesversammlung) kofku kutsuda jne. Sõltsemaks seaduseks

on 1914 a. 3. augusti seadus — Liidu otsus maa kaitses ja erapooletuse alalhoidmises tarwitatawate abinõude kohta. Selle otsuse art. 3 lausub: „Liidukogu (Bundesversammlung) annab liidu nõukogule (Bundesrat) piiramatu wõli Schweitzi julgeoleku integriteedi ja erapooletuse kindlustuseks ja maa krediidi ning majandusliste huwide kaitses, iseäranis eluälalpidamise kindlustuseks abinõusid tarwitusele wõtta, kui see tarwilik saab olema. Nende wõlituste põhjal wõeti liidu nõukogu poolt rida korraldusi wastu, mis mõeldawad ainult erakorralistel asjaoludel. Üheks sarnastest abinõudest oli liidu walituse korraldus trükimabaduse kttendamise kohta. Nii anti liidu walituse poolt 1915 a. 2. juulil wälja määrus, mille järele wõdraste rahwaste, riigipeade wõli walituste sõimamine ära keelati ning ka-

ristusvääriltseks arvati. Teise korraldusega 1915 a. 27. juulist seati sisse poliitilise ja sõjaväelise loomuga trüükontroll. Need korraldused muudeti ära 1918 a. 2. detsembril.

Belgia seadusandlust peats, kui tugeada 1831—1901 konstitutsioonile, arvama seadusandluste hulka, kust erakorraliste abinõude tarvitamine täiesti välja jäetud. Kuid filmas pidades, et temale siiski tundud erakorralised seadused, mis dieti küll Prantsuse seadusandluse pärandus, tuleb teda lugeda seadusandlusteks erakorraliste seadustega.

Konstitutsiooni art. 130 järele, ei või konstitutsiooni maksuust katkestada ei termest ei ka osaliselt („La constitution ne peut être suspendue en tout ni en partie“). Tema maksuust ei või taistada ei kuningas ega seadusandline võim — rahvus-kongress. Kuid see täidesaatwa kui ka seadusandluse võimu piiramine on maksuust ainult rahu ajal. — Teiste sõnadega on Belgia konstitutsiooniga ära võetud võimalus poliitilise piiramiseks võimude väljakuulutamiseks. Mis aga sõjaajaksesse piiramiseks võimude puutumise, siis tekitab järomises: kui sõja juhul mõni linn teoelikut piiratud saab, siis lanõewad selles linnas wiibivad isikud, sõjaseadusraamatus ettenähtud süütegede (äraandmine ja salaluuramine, sõjaväelised süüteod) eest sõjakohutetele. Selle peale waatamata ei muutu tsiwiil ja sõjaväeliste asutuste harilikudesse wolituspiirides midagi, sest meie arvame, et 1791 a. 8.—10. juuli dekreedid määrused (Peat. 1, art. 5 ja 12), millede põhjal poliitiliste ülesannetea tsiwiil ametnikud sõjaväelistele asutustele peawad alluma või kelledele nende funktsioonid wiimaste kasuks ära võetakse, Bel-

gia konstitutsioonis läbiwõetud süüstee-miga waewalt seotawad on.

Klassiline maa üldise piiramiseks võimude seadusega on Prantsusmaa. Siin võrjus esimejena piiramiseks võimude seadusandlus, ning siit sai ta edasi kantud teistesse Euroopa riikidesse.

Nii oli juba 1791 a. 14. septembri konstitutsiooniga kuningale sijemiste rahutuste puhul õigus antud, ministrite wastutusel, awaliku julgeoleku jalule seadmiseks tarwitlikka abinõusid tarwitusele wõtta, sarnasel juhtumisel sellest „Corps Législatif“, kui wiimane istus, teatades ehk, kui wiimane puhusel, siis teda wiitwamata kokku kut-judes. V aasta 16 fruktidor'i seadusega lubatud „Direktoire“le ähwardawa sijemise hädaohu korral sõjaseaduse maksuust pan-na, igatahes „Corps Législatif“ lubaga. Esimese keiserriigi ajal wõis piiramiseks võimude keiserliku dekreediga välja kuulutatud saada. Teise wabariigi ajal sai wastu wõetud 1849 aasta 9. augusti seadus (Loi du 9 août 1849, sur l'état de siège), mille järele piiramiseks võimude põhimõtteliselt ainult rahwuskogu poolt maksuust wõis pandud saada. Teise keiserriigi ajal kuulus piiramiseks võimude kuulutamise keisri wõimupitri, kes sellest jenatille liihema aja jooksul pidi teatama. Keiserriigi kokkuwarisemise järele läks see õigus rahwuskogule üle, kes ta 28. aprillil 1871 a. täidesaatwa wõimu peajuhile edasi andis, kuid ainult kolmeks kuuks. 1875 aasta põhiseaduses ei olnud selle küsimuse kohta lähemat wõeldud, ning 1878 a. 3. aprilli seadus (Loi du 3. avril 1878, relative à l'état de siège) tunnustas piiramiseks võimude kuulutamise õiguse parlamendi omaks. Selle seadusega said mõned 1849 a. 9. augusti seaduse määrused muudetud, kuna aga teised jõusse jäid.

„Piiramiseks võimude“, nii on 1878 a. 3. aprilli seaduse paragrahwis wõeldud, „wõib ainult otsekoheise hädaohu juhtumisel, kui ta sõja või sõjariistus mässu läbi ähwardab, maksuust pandud saada. Seda seaduseks võib ainult seadusega kuulutada; selles peab täpselt ära tähenatama kogukonnad, ringkonnad ja departamendid, kus see seaduseks maksuust pannakse, ning maksuust seaduseks. Selle möödumisel tunnustatakse piiramiseks võimude de jure maksuustetaks, kui wahpeal mõne teise seadusega tema kestwust pikendatud ei ole“. Selle üldise määruse kohta on ette nähtud mõned erandid. Nii seisab selles, et tarwidus erakorralisi abinõusid tarwitusele wõtta ka siis

Suitsetage
Eesti paberosse
FRU-FRU

wõib tekkida, kui seadusandlised palatid ei istu. Wiimaste mittekoosolemise põhjusel wõiwad kahesugused olla — nit, wõib olla, ei ole nad koos lihtsa kahe sessiooni wahelise puhkeaja ehk koosolekute edasilükkete tõttu, ehk jällegi sellepärast, et nad on laialilastud nende wolituste seadusliku tähtsaja möödumise puhul wõi täidesaatwa wõimu pea poolt. Esimesel juhtumisel wõib wabariigi president piiramisseisukorra wälja kuulutada ministrite nõukogu heakskiitmisel, kuid selle juures tulewad seaduse järele palatid ilma kutseta kahe nädala jooksul kokku. Palatite laialilaskmise korral ning uute walimiste täieliku lõppemiseni ei wõi president üldse piiramisseisukorda wälja kuulutada, ka mitte ajutiselt, peale ühe erandi; wäljasõja korral wõib president ministrite nõukogu heakskiitmisel piiramis- seisukorra wälja kuulutada, kuid ainult neis maakohtis, kus karta waenlase sissetungimist; peale selle kirjutab seadus tarwilise tingimusena ette wiivitamata walmi läbi wiia ning palatid wõimalikult lühikese aja jooksul kokku kutjuda. Kuid ka neil juhtumistel, kui piiramisseisukorra wäljakuulutamist president toimetab, kuulub küsimuse lõpulist otsustamine seadusandlistele palatitele. Nii otsustatakse palatite poolt kohe nende kokkukogumise järele kas piiramisseisukorda jätta wõi ära kaotada. Et iga seaduse kohta tarwilik mõlemate palatite — saadikute palatite ja senati — nõusolek, siis on see nõusolek tarwilik ka wabariigi presidendi poolt wäljakuulutatud piiramisseisukorra allesjätmise wõi ärakaotamise küsimuse korral. Kui palatite wahel nõusolekut ei saawutata, siis langeb piiramisseisukord iseenesest ära. 1878 a. seadus räägib ainult linnadest, mis ei ole kindlused ega garnisonid; nende kohta jäewad jõesse 1849 a. seaduse määrused: kindlustes ja garnisonides, mis kas piiri läheduses wõi ka sissemaal asuwad, wõib sõjawäe ülemus järgmistel erandjuhtumistel piiramisseisukorda maksma panna: okupeerimise korral waenlase wäe poolt, sisse- misse mässu puhul, ja lubamatute sõjariis- tus salkade tekkimise puhul kümne kilo- meetrilises ringis. Sõjawäe ülemus peab

tema tarwitusele wõetud abinõude üle walitusele kohe teatama; kui walitus otsustab kokkolehe ei loe piiramis- seisukorda ära kaotada, siis kannab ta sellest parlamendile ette. Mis aga neisse järeldustesse puutub, mis piiramis- seisukorra kuulutamise- ga ühes käiwad, siis sisalduwad nad ülalnimetatud 1849 a. 9. augusti seaduse §§ 7, 8 ja 9 ning seisawad järgmises: Riiepa kui piiramis- seisukord maksma pandud, lähewad kõik tsiviil- wäelastute poolt korra ja rahu jalukhoid- miseks toimetatawad funktsionid sõjawäe wõimu kätte. Tsiviilwäelastute jätkawad siiski nende ülesannete täitmist, mis sõja- wäe wõimule ei ole üle antud (§ 7). Soomul- lik, et wiimasel korral määrusel suurt tähendust ei wõi olla, sest sõjawõim iga- ajal nende wolituste teostamise oma peale wõib wõtta.

§ 8 järele wõiwad üleastumised ja kuri- teod julgeoleku ja wabariigi põhiseaduse, awaliku wäelaste ja rahu wäelaste sõjakohu- tele alluda, waatamata sündlase ja tema kaaslaste seisuse peale. Ütelus „wõiwad“ wõib põhjust anda arwamisteks, et harilik- kude tsiviilkohtute kompetents puutuma- taks wõib jääda. Siiski, silmas pidades, et ühede wõi teiste tähendatud kuritegudest kuuluwusse üleandmise küsimus sama sõ- jawõimu poolt otsustatakse, siis ei wõi et- tetooodud lauslõel mingit olulist tähendust olla.

Peale selle on sõjawõimul õigus päewa ja öö ajal kodanikkude juures kodu läbiotsi- misi ette wõtta; karistatud ja isikuid, kelle alaline elukoht piiramis- seisukorda kuuluta- tud maa-alal ei ole, wälja saata; laskeriis- tade ja laskemoona wäljaandmist nõuda, nende otsimist ja konfiskeerimist korralda- da; publikatsioonid (les publikations — ül- dine termin, mis oma alla wõtab nii pe- rioodilised kui ka mitteperioodilised wäl- jaanded), mis tema arwamise järele korra- lust wõiwad tekitada, ära keelata (§ 9).

Sõja korral toob piiramis- seisukord gar- nisonides peale eelpoolnimetatute järelduste weel teisi, mis kindlaks määratud 1791 a. 10. juuli seadusega ja 1811 a. 24. detsembri dekreediga, mis sõjaseisukorda kä- sitawad.

(Järgneb.)

Kihwtiste ja kangemõjuliste ainete müügi korraldus Eestis.

Prow. R. Wallner.

(2. järg.)

Esimese järgu kihwtiste ja kangemõju- liste ainete müügi kohta määratakse aru- saadawalt — peale selle, mis me nende

kohta oleme ette toonud — kõige waljemad määrused. Nende müük sünnib arsti- tähtede järgi apteekidest ja apteegi juhata-

jate ja arstide kirjalikkude nõudmiste peale selleks lubatud rohukauplustest apteekide ja haigemajade jaoks, kusjuures nii ühel kui teisel puhul nende ainete müük nõbrraamatutesse sisse kantakse. Apteekides — retseptuurraamatutesse, kui kihwtine aine segatult teiste ainete seas ette tuleb, ja kihwtiraamatutesse, kui kihwt puhtal kujul nõutud. Kihwtiste ainete müügiüks võigustatud rohukauplused peavad selleks kinnitatud kihwtide nõbrraamatut, millest nende ainete läbikäik peab täpselt näha olema ja mis termiisioiu peawalitsuse apieeci osakonna poolt vähemalt kord aastas läbi waadatakse. Kuna apteekide tegevus arstiseaduse poolt väga waljult ja täpselt eriti korraldatud on, teewad kihwtiste ja kangemõjuliste ainete müügi kohta käiwad arstiseaduse paragrahwid (§§ 677—703) pea ainult tegemist rohukauplustega, — kihwtiste ja kangemõjuliste ainete müügiiga wäljaspool apteeki.

Nagu me nägime, ei tarwitata kihwtiseid ja kangemõjulisi aineid mitte ainult arstimiseks, arstirohtude valmistuseks, waid ka tööstuses. Käsitöölilistele ja mitmesugustele wabrikutele ja tehastele läheb waja happeid ja teisi tehnilisi kemikaale, mis kangemõjuliste ainete nimekirjas, ja nii on arusaadaw, et seadusse wõeti kihwtiste ja kangemõjuliste ainetega kauplemise wõimalus ka wäljaspool apteeki. Üksinda apteekide kaudu ei saanud seda Wenemaal, kust meie seadus pärit on, korraldada, kuna paljudes Wenemaa linnades apteeki ei olnudki, ja, teiseks, ei ole apteek suurel määral müüdawate ainete müügiüks sisse seatud.

Seepärast lubab arstiseaduse § 679 esimese järgu kihwtiste ja kangemõjuliste ainetega kaubelda ka kaupmeestele, kes selleks kogukonna poolt wälja walitud. Wiimane peab lubaandmisest ühes ka arstwalitsusele teatama ja walwama, et walitud isik wõi isikud täpselt tädawad selle müügi kohta maksmaid määrusi.

25. mail 1869 a. on senat nr. 6886 all seletanud, et selle paragrahwi järgi on õigus linnades kihwtiste ainetega kauplemise lubasid wälja anda. On küsimus tekkinud, kas ka maal wõiks N nimekirja aineteiga kauplemise õigust n. n. rohukauplustele wälja anda, ja siin on senat 28. juulil 1894 a. nr. 8842 all seletanud, et see wõimalik ei ole. Selles seletuses on öeldud, et 1. järgu kihwtide müügi luba wõib ainult iseäranis usalduswäärilistele, wolikogu

poolt selleks walitud, kaupmeestele anda ja ainult linnades, nagu arstiseaduse § 680 ainult linnasid nimetab. Pealegi ei ole maal ei arstwalitsusel ega poliitseil fakti- list wõimalust walju kontrolli pidada ja wõiks siin antud õigust kergesti kurjasti tarwitada. Otsus tehti ühe faebtuse puhul, mis N kihwtide suhtes tähewpanemata jäeti.

§ 680 tähendab, et kui linnades kaupmeeste seas soowijaid ei ole 1. järgu kihwtidega kaubelda, see õigus ainult apteekritele antakse, kusjuures märkus tehakse, et apteekrid, kes kihwtiste ainetega kauplemist seaduse mõttes oma peale wõtawad, on kohustatud neid aineid waba hindadega müüma, kuid mitte üle apteegi takfi hinna.

Kihwtiste ainetega kauplemine wäljaspool apteeki sünnib n. n. rohukauplustes ja -ladudes. Gestis on 1. järgu kihwtiste ainetega kauplemine rohukaupluste rohke arwu seas umbes kümnele lubatud. Seadus näebki neid wähe ja hädatarwilikul hulgal ette, ja ei ole millegagi põhjendatud kihwtiste aineteiga kauplemise õigust wõimalikult paljudele kauplustele wälja anda. Niisuguste kaupluste olemasolemine on eestkätt tarwilik meie apteekide warustamiseks wäljamaa arstirohtudega, muu seas ka kihwtiste ja kangemõjuliste aineteiga, mis pea kõik kangemõjulised arstirohud on. Tööstuses tarwitatakse ainult üksikuid 1. järgu kihwtiseid aineid. Arstiseaduse § 377 järai on kõioil apteekidel, arstiseaduse §§ 677—703 nõudmiste täitmisel, õigus kihwtiseid aineid ka tehnilisteks otstarbeteks ja ilma arstitäheta keemikutele, kunstnikkudele, wabrikantidele ja käsitöölilistele nende kirjalikkude, seaduse tingimusi täitwate, nõudmiste peale wälja anda, nagu selleks õigustatud rohukauplusteski, — mis weel enam kinnendab wojadust kihwtiste ainetega kauplemise kohtade juurde asutamiseks.

Järwmised seaduse paragrahwid teewad tegemist nendega, kellel on õigus kihwtiseid ja kangemõjulisi aineid osta.

§ 681 järele peab iga wabrikant, kunstnik wõi käsitööliline, kes soowib oma tööstuse jaoks esimese järgu kihwtiseid aineid osta, selleks tunnistuse wõtma „käsitöowalitsuselt“ (ремесленная управа), tsunstilt wõi poliitseilt. Salpeeterhappe kohta on märkus, et selle aine ostmiseks ainult poliitseil annab luba. Seda luba ei tarwitse poliitseilt wõtta apteekrid ja ametnikud (Kunstiide Akadeemia kunstnikud, teadusliste asutuste professorid, õpetajad

jne.), kes võivad niisugused tunnistused oma ülemustelt saada.

Kendes tunnistustes peavad § 682 nõuetel ära tähendatama: ettenäitaja amet, ees- ja liignimi ja finnitus, et ettenäitajal on oma tutsetegewuse kohaselt õigus esimeses järgus nimetatud kihwtiste aineid ostmiseks.

§ 685 nõuab, et asutused ja isikud, kes kihwtiste ainete ostuluaasid välja annavad, iga loa üle teatatsid arstiwalitsusele. Salpeeterhappe jaoks väljaantud lubades tuleb ühtlasi ka politseile teatada.

Esimese järgu kihwtiste ainete ostuks väljaantud tunnistused matjawad § 686 järgi üks aasta. Lubade uuendamisel, peale tähtaja möödaminemist, tuleb loajad väljaantawatel asutustel ja isikutel endine tunnistus ära võtta ja arstiwalitjusse jaata.

§ 687 järele ei ole kihwtiste ainetega seaduslikult kauplejatel kihwtiste ainete tellimiseks väljamaalt muud tunnistust waja, kui äritunnistust. Samuti on nemad õigustatud selle tunnistusega ükssteiselt neid aineid sisse osta.

Apteegi juhatajate kohta ütleb § 688, et nendel 1. järgu kihwtiste ainete ostmiseks muud tunnistust ei ole tarwis ette näidata kui arstiwalitjuse tunnistust, et nemad warustatawat apteeki juhatawad.

Suure tähtsusega on § 689, mis ütleb, et kõikidele teistest kutsetest isikutele, kes ei ole nimetatud §§ 682, 684, 686 ja 687, on, peale arstide, koguni keelatud kihwtiseid ja kangemõjulisi aineid omandada. Sellega on eraisikutele, s. o. kõigile neile, kellel ei ole õigust kihwtiseid aineid müügil pidada ja kellele ei ole lubatud neid osta ei teaduse, kunsti ega tööstuse tarbeks, keelatud neid aineid ostmast ja pidamast. See paragrahw teeb muu seas võimalumaks, et rohukauplejad, kellel ei

ole 1. järgu kihwtiste ainetega kauplemise õigust ja kelle kaupluste kõrwalruumidest ülewaatusel leitakse siiski neid aineid, võiksid kohtus õigeksmõistmist leida, et nemad aineid ainult oma jaoks pidanud. Oma jaoks võiksid niisugused isikud neid aineid pidada ainult arsti poolt väljakirjutatud wäiksel hulgal, kui nemad haiged on, kusjuures peab kihwtine rohi apteegist wõdetud olema ja arstitähe arakirja apteegi signatuurina küljes kandma.

§ 690 teatab, et esimese järgu kihwtiste ainete müügi jaoks saab kaupmees arstiwalitjusest nõõrraamatu. Tähenduses paragrahw juurde beldakse, et salpeeterhappe müügi jaoks saawad kaupmehed nõõrraamatu politseilt.

§ 691 järgi antakse 1. järgu kihwtine aine ostjale kätte peale selle, kui ta wastuwõtmise üle nõõrraamatusse oma allkirja annud. Sealjuures tähendatakse ära aasta, kuu ja päew, ostja elututse, ees- ja liignimi, tunnistus, mille järgi kihwtine aine välja antud, kihwtise aine nimetus ja hulk, ostja kohustus, et ta kihwti oma lulu ja pitseri taga hoiab ja tarwitab ainult tunnistuses aratähendatud otstarbeks ning mitte mingisugusel ettekäändel ei müü teistele isikutele.

§ 692 järgi kirjutab müüja omalt poolt tunnistusele millal ja kui palju ta kihwtist ainet välja annud, finnitab seda oma allkirjaga ja annab tunnistuse ostjale tagasi.

§ 693 järgi peawad esimese järgu kihwtiste ainetega kauplejad igal aastal nõõrraamatu arstiwalitjusele läbiwaatamiseks ja kontrolli võimaldamiseks kätte jaatma. Salpeeterhappega kauplejad peawad salpeeterhappe nõõrraamatu politseisse jamaaks otstarbeks esitama.

Meie oludest tingitud lahkuminekute juures peatame artikli lõpul.

(Järgneb).

Looduskaitsest.

J. Kaiw.

Waatamata selle peale, et 19. aastajada loodusteaduslikeks nimetatasse, on sama aastajada looduse suuremaks häwitajaks olnud. Waatamata kaswawa looduse tundmise peale on tihti mõttea hoolimatus ning ükskõiksus looduse sünnituste wastu maad wõtnud. Meie tehnikaga edasijammur

kultuur on suuremaks looduse waentaseks saanud. Terwed mägestikkude osad on maha lõhutud ehitusmaterjaalide jne. muretsemisefks; jõgede woolud ja kosed on oma ilu kaotanud nende juure tekinud tööstustega; ifka enam ja enam tihenewa raudteewõrgu tõttu on ilusamad metsad ja põlised puud

maha võetud, sest need ehitatawale teele ette juhtusid jne.

Järk-järgult hakkas aga teed leidma äratundmine, misjugaused wäärtused niivõisi jäädawalt kaduma wõiwad minna ning et wõimne aeg tarwilikku kaitset luua. Siiski peab siin tähendama, et kuna paljudes kultuurriikides wanade ehituste ja kunstmuinuste uurimine ja kaitse juba kaunis kaua riiklikelt oli organiseeritud, on see loodusemuinustele minewal aastafajal ainult üksikutele juhtumistele ojaaks saanud. Majanduslikud ja materjaalsed huwid seisid niivõrd esimesel plaanil, et loodusliku wäärtus täiesti nende warju jäi. Looduskaitse mõte pidi suure waewaga maad wõitma. Kuigi see mõte minewal aastafajal tihtrigi wäljendust leidnud, ei juutnud ta siiski tarwilisel määral wastukõla tekitada. Tähelepanuwäärt korraldused on sel alal ainult umbes paarikümne aasta eest tehtud.

Enne kui asuda wälismaail ja meil maksimate korralduste waatlusele sel alal, peatume wähe terminoloogia juures. Nimelt on looduskaitse arenemisega tekkinud ka wastawad oskussõnad, millel mõnel laiem, teisel kitsam mõiste. Esiteks, Looduskaitse (Naturchutz) — see oleks üldine wäljendus mõistele, kus koondatud kõik inimese ideelistest huwidest tingitud looduse kaitseabinõud. Looduskaitse peaosja kujutab praegu Loodusmuinuste kaitse. Loodusmuinuste all (Naturdenkmäler, monuments de la nature, nature's monuments) mõistetakse tähelepanu wäärilisi looduse sünnitusi, eriti niisuguseid, mis ilma inimese abita tekkinud ning mis omal esialgsel tekkimispäigal kaitstud wõiwad saada. Siia kuuluwad iseloomustawa ilmega maatiigid, edasi, maapiinna kujundused, mis geoloogid wõiwad huwitada, peale selle taimete ja loomade liigid, millel iseäraline teadusline wõi esteetiline wäärtus, puud, mis haruldased oma kuju, wanaduse wõi ilu poolest jne. Kokkuwõtliku definitsiooni wõime leida Preisi kultusministeeriumi poolt wäljatõõtatud „Grundzüge für die Wirksamkeit der Staatlichen Stelle für Naturdenkmalpflege in Preußen“ § 2, kus selle kohta järgmist öeldud: „Loodusmuinuste all tuleb mõista iseäranis iseloomustawaid kodumaa loodus sünnitusi, peaaesjalikult niisuguseid, mis omal esialgsel kohal asuwad, olgu nad kas maastiku osad wõi maapiinna kujundused wõi taim- ja looma-riigi jäänused.“

Loodusmuinuste kaitse esimeseks ülesandeks on muudugi maa põhjalik läbiuurimine, millele teised tegevused wõiwad järgneda, nagu tähendatud loodusmuinuste kindlaksmääratud korras inventariseerimine, kaartidele ülestähendamine, findlustamine ja igasuguste teiste kaitseabinõude tarwitusele wõtmine.

Täiuslikult saab loodusmuinuste kaitse ülesanded nõndantmetatud looduskaitse ringfondade wõi looduskaitse parkide kaudu teostatud. Nendes wõiwad kõik loodus sünnitused inimese poolt ette wõetawate muudatuste wastu kaitstud saada; kuid kaitse wõib ka ainult üksikute looduse osade peale laiendatud olla (näituseks, taimekaitse ja linnukaitse ringkonnad).

Tänapäew on looduskaitse tähtsus juba üldiselt tunnustatud. Seda näitawad arwurikkad juhtumised, kus ühingud ja ka üksikud isikud looduskaitse huwide kasuks wälja on astunud. Esimene sarnastest ühingutest, kes oma lipukirjaks taimete kaitse seadis, on 1883 a. Genfis asutatud Association pour la protection des plantes. Sest ajast peale on see mõte järk-järgult pinda wõites kõikide Euroopa riikide peale ja ka wäljaspoole Euroopat laienenud. Selle mõtte teenistusse ei andunud üksi puhtlooduste adliised, — geoloogilised jne. ühingud, waid ka igasugused teised, nagu jahi ja linnukaitse, turistide jne. ühingud.

Mis üks tubli ühing sel alal korda wõib saata, selle kohta wõime tuua hiilgawa näituse Põhja-Ameerikast.

Siin sai 1896 a. asutatud „National Association of Audobon Societies“, mis järk-järgult end üle terve ühisriikide pinna laotas. Tema pea tegevuseks on lindude uurimine ja kaitse, misjugausel otstarbel tema poolt hulk trüki tooteid awaldatakse. Edasi kaswatab ühing spetsiaalagente, kes kõikide tarwiliste teadmistega warustatud, trüki sõna ja publikumi sarnaste küsimuste üle informeeriwad. Ühingu tegevuse tõttu wõi jällegi tema rahaga on terve rida kaitseringfondi loodud, nii sai weel 1908 a. Kaliforni ja Oregoni piiril 30.000 ha suurune maatiik linnukaitse ringkonna alla wõetud.

Ka teistes riikides on sarnased ühingud mõndagi korda saanud. Nii katjus Daanis linnukaitse ühing „Evalen“ samasugust keeldu linnu sulgedega kauplemise kohta läbi wita, nagu seda Inglise maal „Royal Society for the Protection of Birds“ tegi. Inglise maal wõiks nimetada weel „Trust for places of historic interest and naturel

beauty", sellel aja jookjul forda läinud 12 maakoha endist looduslist seisukorda alles hoida. Ka Prantsusmaal on asutatud lindude kaitset „Ligue française contre le port des plumes d'oiseaux". Samuti hak-rawad ka Itaalias looma- ja linnukaitse ühingud mõjule peajema. Hollandis ostis „Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten" Naardeni järve Amsterdami juures lindude haudumise kaitsepaigaks. Norras läts turistide ühingul forda üht ilusamatest kohtedest, Sjaeggedalsfos, alles hoida. Palju on looduskaitse alal forda saanud armurikkad Saksa ja Schweitzi ühingud.

Ühingute tegewusega loodusmuinsuste kaitse alal käib tihti käsikäes üksikute isikute wabatahtlik tegewus. Nii läts Saksa maal forda paari suuremat kaitseringkonda luua Hamburgi mätseenide rahaga, kes selleks suuremad summad annetasiid. Näituse- nena mõiks siin ette tuua ka teine juhtu- mine, kus wäikeste annetusatega suurt for- da jaadeti. Nii fogus Schweitzi koolinoo- ringu üksikute wäikeste annustega kaudu tä- helpanuwäärt summa kokku, millega forda läts üht maatikki Bierwaldstätter järwe ääres wõõrastemaja ehitamise eest päästa ning teda rahwa omanduse- nena algseisukor- ras alal hoida. Palju oleneb looduskaitse alal jahimeestest ja metsnikkudest. Esi- mes järjekorras peaks just nende hulgas kat-

juma seletada looduse wäärtusest, et ära hoida mete looduse loastamist. Tänuwäärt töö mõiwad siin ära teha sellekohased eri- ajakirjad, nagu meil „Eesti Mets" ja „Eesti Kütt".

Dr. Konrad Guenther soowitab omas raa- matus „Der Naturschutz" (lkf. 270) isegi wastawad jahieksamid sisse seada. Nimelt oleks tarwilik teataw kindlustus, et kütid, kellede kätte loomariik usaldatakse, seda mõimu mitte kurjasti tarwitama ei hakkaks. Jahiluba mõiks anda ainult sellekohase ek- sami tunnistuse ettenäitamise peale. Ek- samite kaudu tuleks kandidaadil praktiliselt näidata, et ta lasteriistaga oskab ümber käia, ja ka seda, et ta tähtsamaid loomi, nende elu ja nende kohta maksmaid seadus- likka määrusi tunneb. Mis aitab teatud lindude seadusline kaitse, kui kütt neid linde teistest eraldada ei oska.

Looduskaitse huwides on soowitaw suurt hulka kaasa tömmata, et toetust saada nii materjaalselt kui ka seda, et kaitseabinõude läbiwiimisel abi oleks. Looduskaitsele on wiimaste aastakümnete jooksul, nagu wa- rem tähendatud, ka walitsuse orgaanid kui ka seadusandlused oma tähelepanu pühen- danud ning wastawaid abinõusid tarwitu- sele wõtnud.

(Järgneb.)

Kas wõib näpujälgi wõltsida?

„E. Politseilehe" kaastööline Dr. Schneikert, registreerimisasutuse juhataja Berliini politsei presiidiumi juures.

Mida rohkem näpujälgi hakatakse tarwitama iga- juguste paberite tõelikkuse kindlustamiseks seda hu- mitawamaks muutub ülaltähendatud küsimus; lõ- pult wõib weel ette tulla, et kuriteo kordasaatmise kohale kriminaalpolitsei eksitusele wiimiseks wale näpujäljed jäätakse. Et aga näpujäljed tunnistuste algupärasele tõestuse- nena Euroopa riikides väga wähe tarwitusele olid wõetud, ei olnud senini ka mingit põhjust nende wõltsimist karta. Teoreetilisest kül- jest on see küsimus aga Euroopa kirjanduses mit- med korrad käsitatud. Ma tähendan siin Groß'i — Archiv für Kriminologie 36 köide, 17 lehekülj ja Austin Frumanni Londoni kriminaalromaanis „The Red Thumb Mark" („Punase põidla jälg") peale, kus põhjalik näide näpujälje liishee walmis- tamise kohta ette toodub. Ühes kohtuprotsessis üt- leb asjatundja (selles detektiivromaanis): „Ei ole mitte üksi wõimalik, waid on väga kerge näpu- jälge wõltsida, palju kergem, kui näituseks, mõnd allkirja wõltsida, mis sullega kopeerida tuleb, milli-

ne tegewus erilist osawust nõuab, ja mille tõttu kunagi absoluutset käefirja jäljendust ei wõi saa- da. Näpujalg on selle wastu lihtne templi jälg, sest jõrm ise selle juures templiks. Järjekult on tarwis aimult niisugune tempel muretseda, mis täiesti wastaks näpuotsa joontele, et algupärase täielikku koopiat saada, mis millegi poolest origi- naalilt lahku ei lähe."

Enne kui taktylooskopia Euroopa jõudis, sai teda aastate laupa Inglise-Indias proowitud ja tegeli- kult tarwitusele wõetud. Sellepärast ei wõi ka imeks panna, kui meie sealt selle kohta esimesi tea- teid saame, et näpujälgi tõesti wõltsitakse. Ühes mi- nu ees lamawatest Inglise-India ajakirjast „The Handwriting Expert's Review" leian selle kohta järgmisi teateid, mis siin edasi katsun anda. Juba aastate jooksul on kawal labula (Alganiistanis) nä- pujälgede wõltsimise kunstis kunnis kaugele jõud- nud. Paistab, nagu oleks keegi labula rington- nast mõtle mata filmapilgul walitsuse asjatundjale

Kalkuttas selle saladuse paljastanud, kuidas näpujälge lühike aja jooksul nii hästi võltsida võib, et isegi asjatundjad eksituse langemad. Armetlik asjatundja olla seda tallet ühe kohtu toimetuse juures demonstreerinud.

Ka Ameerikas, kus näpujalg teatavasti juba ka äriellu tunginud, näituseks panga asjaajamisje, tuleb teateid, et waatamata näpujälje füsioloogilise autogrammi iseloomu peale, selle võltsimise kunst võimalik, mille paljastamiseks tarwis daktyloskopia asjatundjate osavust.

Paljudes kuulsates protsessides on itka jälle näidatud, et näpujälge võltsitakse; „Virginia Law Register“ kirjutab: „Termes Ameerikas tuntud kahtlaste dokumentide ekspert, Milton Carlson, näitas meile meie täielikuks weendumiseks, et näpujälgi võimalik võltsida.“ (Hilja aja eest näitasin oma ametnikkudele üht sellekohase ajutuse poolt jaatud näpujälje koopiat, mida aumenikud esimesel pilgul algupärandina võtsid).

Asjatundja McGovern San Franciscos olla teises arvamises ning lugeda näpujälgi võltsimiste vastu kindlustatuiks; ta ütleb selle kohta nii: „Wõltsijad on nii osawaks muutunud, mitte üksi sule tarvitamises, vaid ka praktilistes teadmistes tindi ja paberi uurimisel keemikaalide teaduslike tarvitamise kohta, et waatamata tšehki kindlustamiseks tarvitusele wõetawate abinõude kaswama arwu peale, võltsimised arwu kui ka rahalise wäärtuse poolest juuremad kui kunagi enne. Kuid näpujälgi võltsida on absoluutselt wõimatu.“ Sellepärast soowitab ta seda kui paremat kindlustusabinõu wäärtpaberite alal.“ Seda siin wäljendatud tõendus näpujälje võltsimise wõimaluse kohta tuleb loomulikult nii mõista, et keegi oma näpujälgi muuta (tunnistajate juuresolekul) ja mõne teise läbi ajutada ei saa.

Ettetoodu järele ei wõi enam kahtlust olla selle üle, et näpujälgede kohta mingit erandit ei ole võltsimiste suhtes. See aeg ei saa laugel olemata, kus daktyloskopia asjatundjad selle küsimuse kohta nõusolewalt saamad rääkima. Üksikõhendamata põhjustel puudub meie asjatundjatel veel wilumus; nad peawad võltsimismetoodidega tegelikult lähemalt tutwunema, ise katseid tegema, et endile püsti

wat arwamist luua. Suhtumisi võltsimiste tõendamiseks saab alati ette tulema.

Selle juures tuleb järgmist meeles pidada: Wõltsimiste juures tuleb igaford tegegnist teha ainult ükikute näpujälgedega, nagu neid praegu allkirja legitiimiseerimiseks wõi kindlustamiseks antakse. Nagu ärilikes läbikäimises inimesi iga päew võltsitud allkirjade ja templite läbi petetakse, wõib kahtlemata samuti petta võltsitud näpujälgede läbi, sest et inimesed kirja sarnastamisest sama wähe aru saawad, kui näpujälgede sarnastamisestki. Kui näpujälge kui algdokumentide sõrme piiserit tahetakse meie juures maksma panna, siis peaks iseenesefti mõistia, wastawad ettewaatusabinõud tarwitusele wõetama, et kindel olla teadmises, et dokumendil lasuw näpujalg loomulik on ja mitte mõne koopia templiga tehtud ei ole, ettewaatusabinõu, mis näituseks iga kohtulise wõi notariaal paberite allkirjade juures tuleks filmas pidada.

Kui tšehki ja wõksel ärilike maksuabinõuna üles leiti ning seadustega tunnustati, et mõeldud aga abinõude peale, kuidas nende võltsimist takistada wõi võltsimiste wõimalust piirata. Kõik abinõud, mis jarnaste wäärtpaberite kaitseks võltsimiste vastu on kasjutud ellu wiia, on tšepoolest naeruwäärilised wõrreldeks nende wäärtuste miljardidega, mis ilmas igal aastal võltsitud tšehkidega ja wõkslitega wälja petetakse. Kindlam abinõu nende võltsimiste vastu oleks niisuguste dokumentide põhjalik perhorrestseerimine nii wäljaandja kui ka aktseptandi poolt. Sedawiisi wõiks jälle ainult mõni ükik toimetada, mitte aga kaupmees ja pangapidaja, kelle äriiline läbikäik sularahas ei sünni. Sellejuures tuleb aga imestada nende ringfondade üksikõikust selle kaswama kahju vastu. Kuigi dokumentide juures näpujälgede tarvitamise maksmapanel võltsimisi täiesti wõimatuks ei tee, saaks selle läbi võltsimine palju raskendatud ning suurelt piiratud. Iga edusammuga kuriteguse vastu wõitluse alal peaks rahul olemata, niikaua kuni ei ole üles leitud üldist võltsimiste vastu wõitlemise abinõu. On imelik, et pangaomanikud ja juurkaupmehed oma igaaastase aruandesse ennem kindla kahju konto sisse wõtawad, kui tarwitusele wõtta võltsimiste vastu kaitseabinõusid, mis äritegusest ainult wähe raskendaks wõi aeglasemaks muudaks.

Rahwuswahelisest õhusõidu õigusest.

A. Lensomit.

Õhusõidu küsimus on rahwuswahelises õigusteanduses üks uuemast. Kuid, waatamata oma hilise ilmumise peale, on ta omanud juba laialdase kirjanduse ja ka lühike aja ajaloo. Püüame waadelda lähemalt õhusõidu arenemist ajaloolisest küljest ja

sellega ühenduses seiswat rahwuswahelise õiguse küsimust, mille ülesanne on riikide waheliste määruste ja korralduste wäljatöötamine õhusõidu alal.

1782 aasta nowembri kuul tõusis Anone's esimest korda wendade Montgolster'ide ae-

rostaat õhku. Sellele järgnes veel teine awalik, misjulgusest ajast peale Prantsusmaal kirjaline töö algas õhusõidu probleemi lahendamiseks. Sakatakse mõtlema, kuidas võiks kasutada sõja ajal aeroostaate, kui abiõud waenlase seisukohtade leidmiseks. Müüdüb waewalt kümme aastat ja see mõte leiab juba praktilise väljenduse: 1792 a. tarwitab Prantsuse sõjawägi Austria wastu aeroostaate, kes õhku tõustes mitmesuguste lippude abil teateid andsid ning nõõri kaudu kirju alla saates staapidele tähtsaid teateid toimetasid waenlase seisukohtade üle. Prantsusmaal asutati isegi koolid, kus sõjakooli lõpetanud õhwitteridele aeroostaatide ehitust õpetati. Niikana, kui aeroostaadid olid nõõridega maa külge kinnitatud ja wabalt liikumist ei awaldanud, ei pannud rahwuswaheline õigus aeroostaatide peale suurt rõõhu ja oli selle wastu ükskõikne.

Kuid XIX aastaja keskkel püüiti õhupalle kasutada, mitte üksnes waatepunktidena, waid ka waenlasele kahjusiinittajatena. Asjaolu oli järamine: õhupallidele seoti korni asemel lõhkewad pommid külge ja põlemasütitatud tahtidega lasti nad alla tuule waenlase kindluste poole. Sellejuures arwati, et teatud aja jooksul taht ära põleb, pallid põlema sütitawad ja pommid mahakukkudes waenlase kindlustusi häwitawad. Sarnaseid katseid toimetasid Austria sõjawäed 1849 a. Beenediku piiramisel. Kui see oleks õnnestanud, siis ehk oleks tõusnud küsimus: kas on lubatav rahwuswahelise õiguse seisukohalt aeroostaatide tarwitamine sõjas waenlaste häwitamiseks? Nende kawatus aga ei õnnestanud ja pallid tõid kahju rohkem omale kui waenlasele.

Järomistel aastatel arenes õhusõidu tehnika jõudsaasti ja 1870—1871 a. sõjaajal olid prantslastel juba tarwitusel wabalt liikumad õhulaewad. Selles sõjas sattusid aga mõned Prantsuse õhusõitjad sakslaste kätte wangi, kus neid naljutati ja wõimaks surma mõisteti. Wastutus sarnase metsiku teguwitisi tõttu langes eestkätt Bismarki peale, kes omas kirjast Ameerika riikide saadikule Pariisis teatas, et waenlase õhusõitjate üle kohut mõistetakse „sõjaseaduste järele“. Tema keeli tähendas see — õhusõitjaid salakuulajateks lugeda.

Selle kirja puhul tärkas Vääne-Euroopa kirjanduses elaw poleemika, mille juures enamused nõudis, et õhusõitjate peale tuleb kui sõjawangide peale waadata. Mõnda siis Bismarki kiri sakslaste poolt wangi-

tatud Prantsuse õhusõitjate puhul, andiski esimese tõuke rahwuswahelises õiguses õhusõidu küsimuse päewakorrale wõtmiseks.

Kui 1874 aastal küsimus waenlaste õhusõitjate kohta Brüsseli konverentsil riikide saadikute poolt üles wõeti, toonitas ka Saksa saadik kindral Fochts-Reh, et waenlase õhusõitjatele wõib nõuda nende maandumist, keeldumise korral aga wõib nende peale lasta; kuid wangiwõtmisel tuleb neid sõjawangideks lugeda, aga milgil tingimisel salakuulajateks. Konverents ühines tähendatud seisukohaga ja kinnitas omas „rahwuswahelise maasõjawäe seaduste ja kormete“ deklaratsiooni projektis, et isikuid, keda õhulaewadele saadetakse teadetekogumiseks ja wäeosade wahel sidemete hoidmiseks, et tohi lugeda salakuulajateks. Kuid kirjanduses toontati, et tähendatud redaktsioon on liig kitsamõtteline ja ei wasta nõuetele. Näituseks, ilma kaitseta jäid õhusõitjad, kes ei piirdunud üksi waenlase seisukohtade waatlemisega, waid tegid sellejuures mõnesuguseid joonistusi ja päewapildistusi.

1880 a. Gent'i rahwuswahelise õiguse instituut töötas välja uue maa sõjaseaduse kodeksi, mis sisaldas eneses palju wäljawõtteid Brüsseli kodeksist, kuid püüdis samal ajal parandada selle puuduseid. Jääranis tähtis on, et Gent'i instituut ei piirdunud üksi küsimusega sõjawäe õhusõitjate kohta, waid pühendas terwe peatüki igasugustele õhusõitjatele. Rahetseda tuleb aga, et mõlemad Haagis konverentsid, 1899 ja 1907 a. omis otsustes ei kajutanud Gent'i instituudi projekti, waid lordasid Brüsseli konverentsi otsusi.

XIX aastaja lõpuni jäi õhusõidu tehnika alal palju lahendamata, nagu õhulaewade juhtimine, raskemate laewade ehitamine jne., mille tõttu ka rahwuswahelised küsimused õhusõidu alal midagi uut ei andnud.

1900 a. hakkas krahw F. Zeppelin juhtima aeroostaadi walmistamisega katseid tegema ja tal õnnestaski kahelja aasta pärast juhtima aeroostaadiga üle Schweitzi lennata. Samal ajal saawutab ka wägeward edu samme awiaatika. Luuakse aeroplaane ja hüdrooplaane, mille üle juba lendurid täiesti walitjead. Nende edu on meil kõigil filmade ees.

Neuchâtel'i rahwuswahelise õiguse instituudi kongressil 1900 aastal rääkis prof. Fauchille esimesena õhusõidust ja aeroostaatidest, kui uuest rahwuswahelise õiguse kü-

finnuseft, nina temale tehti ettepanek lähemal instituudi kongressil (1902 a.) esineda kavaaga õhusõidu küsimuste alal. Määratud ajaks oli Gouchille'i kava valmis; juba ennem tema toimetusel ilmusas ajakirjas „Revue generale de droit international public“ ilmus tema artikkel, milles ta kaunis peenelt ja detaalselt õhusõidu küsimust harutas. Peale tema töötasid ka teised teadlased rahvusvahelise õhusõidu õiguse küsimuste alal, neid ajakirjades avaldades. Järgmisel rahvusvahelise õiguse instituudi kongressil, mis 1902 a. Brüsselis ära peeti, esines Gouchille oma kavaaga. Ta sisaldas endas 32 peatükki, mis olid jaotatud 3 ossa. Esimene osa kõneles õhusõidust rahu ajal, teine osa — sõja ajal ja kolmas sisaldas eri määrusi aerostaatide kohta, mis õhus ei liikunud. Kõige pealt jagas autor aerostaadid riiklisteks ja eraomanikkude aerostaatideks, milles esimesed omakord jagunenud sõja ja tsiviil aerostaatideks. Mõnede kategooriasse ka aerostaat ei kuulu, peavad nad varustatud olema rahvuse lipuga ja riiklised peavad peale selle veel olema värvitud teatud värvi. Graafikute õhulaevad kuuluvad selle riigi alla, kus nemad nimekirjades seisavad, ja võivad selle riigi nimekirjades seista, mille riigikodanik õhulaeva omanik, juht ehk kolonellandikku meeskonnast. Kõik õhulaevad peavad olema varustatud dokumentidega jne. Kõige tähtsam peatükk Gouchille kavas oli 7-nes, mis rääkis: Ohkond on waba. Nii rahu, kui ka sõja ajal, on riigi õigus tema peale ainult nii palju, kui see tema enesekaitseks tarvilik. Nende määrusteaga kavatsetakse kitsendada kolme kolmandiku, tollinõu, termishoiu- ja kaitse tarviduse survet. Peob veel tähendama, et selles peatükis Gouchille formuleerib oma õiguse juriidilise iseloomu rõhitudet. Peale selle käsitleb ta veel määrusi õhulaevadel olevate kaitsekiirte ja laemal siindinud uute isemakodanikkude kohta, mis puht administratiiv iseloomuga ja rõhutab nende maksmapanemise tarvidust reglamentatsiooni teel.

Kuid Gouchille kava ei tulnud 1902 a. Genti kongressil harutusele ja pärast seda Genti instituudil ei olnud enam võimalust tagasi tulla õhusõidu küsimuse juure enne Pariisi kongressi 1910 a. Selle kava aasta jooksul olid aga õhusõidu ülesanded niimõrd muutunud, et Gouchille kava suuremalt osalt oma ülesannetele ei vastanud ja tal see täiesti uuenhada tuli.

Mõnedel põhjustel läkati aga õhusõidu küsimus Pariisi kongressil edasi ja tuli alles harutusele järgmisel aastal Madridi istanoul, kus järgmisel peatükis rahvusvahelise õhusõidu õiguse alal kinnitati:

I peatükk. Õhulaevad jagunenud riiklisteks ja eraõhulaevadeks.

II peatükk. Iga õhulaev peab sõitma rahvusliku all ja ainult ühe. Õhulaev kuulub sellele riigile, kus tema imatrikuleeritud. Iga laev peab kandma eri tunnemärke. Riik, kellest küsitakse imatrikuleerimise luba, peab kindlaks tegema, kellele ja misjagustel tingimistel seda anda võib.

III peatükk. Rahvusvaheline õhusõit on waba, väljaarvatud riigidel õigus abinõusid tarvitusele võtta enese, kodanikkude ja nende varanduse kaitseks.

IV peatükk. Õhusõida on lubatud, kuid tingimustel, et see rõhkem kahju rahulikkudele elanikkudele ei too kui maa- ja mereõhuda.

Selles lühikeses ülevaates ei ole võimalik käsitleda kõiki projekte, mis puudutavad juriidilist rahvusvahelise õhusõidu küsimust nina üleslaeada kõiki neid otsuseid, mis viimastel aastatel mitmesugustel kongressidel vastu on võetud. Mõiks ainult tähelepanu juhtida esimese rahvusvahelise õhusõidu reglamentatsiooni kongressi peale, millest väljavoistvamad juristid mitmest riigist osa võtsid ja kus nii mõnedki ülitähtsad otsused ja soovid vastu võeti. Suurima tähtsusega on otsused, mis puudutavad õhuruumi kindlaksmääramist juriidilisest vaatepunktist, õhusõidu õigust ja tollimäärust. Etia kuuluv tekst on järgmine:

1) Territoriaalse maa ja mere õhukonna peale tuleb waadata, kui territoriaalse õhukonna peale, mis allub riigi suveräniteedile; wabal merel asuva õhukonna peale tuleb waadata, kui waba ruumi peale.

2) Territoriaalses ruumis peab õhulaevade sõit ja läbisõit waba olema, väljaarvates poliitilisi määrusi, mis avalikke ja era huvisid kindlustawad ja ka väljaarvates juriidilisi kitsendusi, mis puudutavad laewa rahvust.

3) Wabas ruumis sõitwate õhulaevade kohta peavad määrused rahvusvahelisel kokkuleppel kindlaks määratama.

4) Kongressi avaldab soovi, et riigid tolli-, termishoiu- ja sõjaseaduste väljaandmisel waga suurt tähtsust õhusõidule et teeks.

Juba sellest lühikest ülevaatest selgub, kui suurt rõhku on pandud Vääne-Euroopas õhusõidu küsimuse peale. Õhusõidu tehnika arenemisele järgneb järk-järgult ka rahvusvahelise õhusõidu küsimuste harutamine, mis kestis kuni ilmasõja alguseni. Sõja ajal, nagu teame, etendajid suurt osa just aeroplaanid, mille juures muudugi iga-augustest määrustest üle mindi ja nii sõjavägedele kui ka rahulikkudele elanikkudele suurt kahju sünnitati.

Viimastel aastatel tarvitatakse aga aeroplaane nii mitmel otstarbel: liikumis-abinõuna reisijate vedamiseks, posti kor-

raldamiseks ühiskute riikide vahel, spordi alal jne., mille üle ka erilepinguid huvitatud riikide vahel tehtakse. Kui nüüd uutest rahvusvahelistest määrustest õhusõidu alal kõnelema, mis võib olla lähemal ajal vastavatel kongressidel harutusele võivad tulla, peaksite kõige pealt vaatlemise alla võtma ühiskute riikide maksuaid seadusi sellel alal, mis omakord rahvusvaheliseks kokkuleppeks tähtsat osa mängivad.

Kuid tähendatud küsimuste harutamine läheb juba selle artikli piiridest välja ja tarvitab pikemat peatust iga ühiku riigi seaduste juures.

Õigusteadusest.

Tsiivil-õigus.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

Balti Grajeadus näeb alternatiiv kohustuste juures mitmed juhtumised ette, kus üht tegemust on nõimata täita. Kui üks asi juhustiliselt hävitatud saab ja võlgnikul walimise õigus oli, siis jääb wiimasele see õigus edasi — tema võib oma äranägemisel järelejäänud asja usaldajale üle anda ehk hukkunud asja väärtust välja maksta. Pidi aga kokkuleppel usaldajal walimise õigus olema, siis peab tema järelejäänud asjaga rahul olema. Vähe asi hukka teise kontrahendi süü või wiitwuse läbi, jääb walimise õigus sellele edasi, kellel ta oli, läheb aga asi ehk mõlemad asjad hukka walija süü pärast, siis kaotab juba wiimane oma õiguse walida. Vähevad mõlemad asjad juhuslikult hukka, siis on võlgnik oma kohustusest täitsa waba (B. G. S. §§ 2924, 2930—2932).

Wiimaks, on võlgnik eeskombel ühe asemel mõlemaid tegemusi täitnud, siis on temal õigus oma äranägemise järele üht asja usaldaja käest tagasi nõuda (§ 2927).

Tegemus, mis kohustuse objektiks on, võib jagatav ehk jagamata olla.

Tegemus on jagatav (действ. делим.), kui teda osade kaupa võib täita, nii et igal osal seesama sisu, mis terwel tegemusel, wahel on ainult arwuline (в колич.), näit. kohustuse juures teatawat rahajummat välja maksta. Kuid jarnaseft objekti jagatavuseft ei järgne meel, et võlgnik võib oma kohustust ilma usaldaja nõusolekuta osade wiisi

täita (§ 2934). Kui tegemust osadesse jagada ei või, siis on tema jagamata (действ. неделимое), — näit. maja üles ehitada. Ehitab kohustatud isik ainult fundamendi, ei ole tema mitte ühe osa oma kohustuseft täitnud, waid üleüldse terwe kohustuse täitmata jätnud.

Jagamata teft tuleb lugeda üleüldse kõik tegemused eitawa sisuga (действ. с отрицательным содержанием), näit. kaupmees kohustab ennaft teatawa kaubaga mitte kauplema. Objekti jagamatuse tähtsus seisab peaaasjalikult selles, et kui wastawas kohustuses ühel poolel mitu subjekti, siis tekib nende wahel solidaarne wahetord.

Kohustus võib harilikult ainult siis täielikult jõus olla, kui tema nõudmise õigusega (право иска) seotud on. On aga olemas ka niisugused kohustused, n. n. naturaalkohustused (натуральная или естественн. обязательств.), mis jarnase õigusega seotud ei ole ja mida siis seadus otsekohse ei kaitse, kuid milledel siiski teatav juritidiline tähtsus on. Nende hulka näit. kuuluvad juhtumised, kui võlgnik wananemise peale waatamata on oma kohustuse täitnud — wõla ära maksnud, mida tema ei olnud sunnitud tegema, siis ei ole temal enam õigust seda, mida tema wõlausaldajale andnud, wiimase käest tagasi nõuda (B. G. S. § 3640). Loomuliku õigustunde järele tuleb wõlga ikkagi wõlaks lugeda, wananemise peale waatamata

ja iga aus inimene peab teda ära maksma. Edasi, lubatud mängu juures ei ole võitjal õigust kaotaja käest kohtuteel mängu võlga nõuda, maksab aga kaotaja wabahtlikult, siis ei või tema oma raha enam tagasi nõuda (§ 4343) jne.

R o h u s t u s tekib: 1) lepingu ja ühe külge lubamise põhjal, 2) keelatud tegevuse (õigusrikkumise) põhjal ja 3) alufeta rikastamise põhjal.

L e p i n g u d. Lepinguks nimetatakse kahe ehk mitme isiku, n. n. kontrahentide kokkulepet, mis sibiitud on juriidiliste wahekor-dade tekkimise, muutmise ehk lõpetamise peale.

Lepingutesse võivad astuda nii füüsilised kui ka juriidilised isikud; mõlemad peavad selle juures õigusvõimulised, viimased weel teguõimulised olema. Leping on sõlmitud, kui mõlemad pooled peale omawaheliste läbirääkimiste on kõikide oluliste punktide kohta kokkuleppele jõudnud ning oma tahet selgesti avaldanud (§ 3131). Sellepärast ei ole kohustawad ühe külgedes pakkumised seni, kui nad vastu võetud ei ole, näit. A. pakub B-le oma asja müüa, B aga wiibib wastusega, kui A pärast tõrgub müümisest, ei või B tema käest midagi nõuda. Kas oli wiivitus või mitte, otsustab kohus (§§ 3135 ja 3137). Riisamuti loetakse läbirääkimised poolte wahel kuni lõpuliku kokkuleppimiseni ainult eeltingimisteks („traktatideks“), mil- lede põhjal keegi midagi nõuda ei või (§ 3132).

Kui keegi awalikkude kuulutuste läbi lubab teatava toimetamise eest teatawat tasu, siis võib tema oma lubamist igal ajal kuulutuse teel tagasi võtta, kuid peab selle isiku kahju ära tasuma, kes täitmisele faktiliselt asunud oli.

Mis puutub lepingutesse isikute wahel, kes ühe koha peal ei wiibi, n. n. lepingud äraolejate wahel (договоры между отсутствующ.), siis loetakse, et leping sõlmitud on sel momendil, kui ettepanek vastu võetud, ehk küll ettepanēja wastuwõtmisest weel ei tea (§ 3136).

L e p i n g u w o r m, nagu kõikide toimingute worm, võib kirjaltik ehk suusõnaline olla ja ripub täitsa pooltest ära, wäljaarwatud mõned seaduses ettenähtud juh-tumised.

Lepingu isju ripub riisamuti pool- test ära, kuid ei ole mitte makswad le- pingud, mis sisaldawad midagi seadus- ehk kõlbluswastast, mis nõuawad seda, mida

täita objektiivselt võimata, ja mõned teised.

Lepingu seletamine (толкование договора). Lepingusõlmijad ei või kõige oma hooltuse juures kõiki küsimusi ja waelusi ette näha, mis pärastpoole tekkida võiwad. Sellepärast annab seadus kohtutele teatawad juhtnõuad, mille järele lepingute seletamise juures tuleb käta (B. E. S. §§ 3093—3104 ja 3273—3275).

Kõige esmalt peab lepinguid seletama nende sõnade tähtlise mõiste järele (буквальное значение слов) n. n. grammati- kaalne seletamine. Kui selle juures aga kahtlus tekib, siis tuleb poolte ka- watsusi (намерения) silmas pidada. On aga laused täitsa segased ja arusaamatad ehk otsekõhe wastukõlas, siis loetakse neid mitte olewateks. Kahtluse tekkimise juures seletatakse lepinguid kohustawa poole ka- juts.

Lepingud võiwad olla ühe külgedes ehk kahe külgedes. Esimeste juures tekib ühel kontrahendil ainult õigus, teisel — ainult kohustus. Kahe külgete le- pingute põhjal aga on mõlematel kontra- hentidel õigus ning mõlematel ka kohus- tus. Selle juures peab wahet tegema ühe- külge lepingu ja ühe külge toimingu (делка) wahel. Ühe külge toimingu põhjal tekib wahekor-d ainult ühe isiku tahte tõttu, iga leping aga, — ka ühe külgne, võib tekkida kõige wahemalt kahe isiku tahtel. Saem (заем) näit. on kahe külgne toiming, kuid ühe külgne leping.

Mainitud lepingute jaotuse praktiline tähtsus seisab selles, et kahe külges lepin- gus kumbki pooltest ei või teise käest tema kohustuse täitmist nõuda ennem, kui tema ise ei ole seda teinud ehk kõige wahemalt täitmist pakkunud. Keegi pooltest ei või ka tätmisest ilma teise nõusolekuta loobuda (§ 3210).

P e a - ja **l i s a l e p i n g u d** (главные и дополнит. договоры). Pealeping on wahе- forra olulikkus, lisalepingud ainult täien- dawad teda, ning jagawad temaga saatust, s. o. kaotab pealeping oma maksuuse, ei ole enam makswad kõik lisalepingud. Wiima- sed võiwad waga mitmekesised olla, nagu tagatis, pandi ja t.

R o h u s t u s e d seaduse wastaseft r i k a s t a m i s e s t (обязательства из неза- коного обогащения). Kui keegi teise kulus- ennast rikastab, oma warandust juurendab, ilma mingisuguse juriidilise alufeta, siis on tema kohustatud saadud wäärtust tagast

andma, sest kellegil ei ole õigust seaduse-
vastaselt teise kulul ennast rikastada. Näit.
kui keegi eeskombel armab, et tema teise
isikule võlgneb ja selle võla ära maksab,
siis on temal õigus oma raha tagasi nõuda,
sest teisel ei olnud mingisugust alust raha
saamiseks (§ 3680 ja järgm.).

Kõigamuti võib oma asja teise käest tagasi
nõuda, kui asi viimase käes ilma mingisuguse
aluseteta, kusjuures on tähtsusetu, kas
puudus alus asja üleandmise juures või

langes välja. Tagasi võib ka nõuda, kui
oli üleantud keelatud, maksusjeta ehi
kohtu poolt ära muudetud toimingu põhjal
(§ 3727—3729) jne.

Üleüldse, ei pea ennast ka keegi ülekohtu-
ltelt (несправедливо) teise kulul rikastama,
kusjuures ülekohtuliseks rikastamiseks
seadus loeb niisugust rikastamist, mida ei
juriidiline alus ega ka moraalne kohustus
ei vabanda (§ 3734).

Edukas röövmõrtsukate tabamine politsei poolt.

Jõhvi jst. politsei ülem Naukas wangide ära-
põgenemist Narwa wangimajast 26. jaanuaril s.
a. teateid saades ja arvesse võttes, et põgenejate
hulgas kuritegijaid, kes jaoskonnast pärit, seadis
nende tabamiseks erakorralise walwe sisse, mille
tagajärjel 28. stp. Illuka walla raiooni ülem Es-
mar Koll Kuremäe kloostris hoois kolme tundmata
meesterahvast nende isiku tõekstelemise otstarbeks
jälgima hakkas. Selnimetatud, nähes, et politsei
neile ligineb, taganesid kloostris oleva maja

halise postkontori ülema juure, palus juhtumisei
jaoskonda teatada ja sai sealtjärele varustatud re-
wolwer „Nagan'iga“ ja wintpüssiga ning alustas
kuritegijate tagaajamist eesimehe wastutulija hobusel
ühes omanikuga, selle juures elanikke abiks ülestu-
judes.

Jõhvi jaoskonna politsei ülem telefoni
teel asjast teada saades ja arvesse võttes,
et põgenejatel kiire hobune ja põgenemiseks
läbi metsa wiidawad talweteed, nagu Per-

Jõhvi jaoskonna Politsei Ülem Naukas.

nurga taha ja awasid rewolwritest raiooni ülema
peale ägeda tule; viimane wastas tulega, kuid
„Mauser'i“ süsteemiline rewolwer ütles kolman-
dama paugu juures üles, mille tagajärjel oli raiooni
ülem sunnitud maha heitma. Kuritegijad, nähta-
wasti arwamisel, et wastane langes, põgenesid,
selle juures nagu pärast selgus, kloostris ligidal
olewa kaupluse eest põllupidaja Eduard Kuninga
hobust riihudes, omanikku surmaga ähwardades.
Raiooni ülem tarwitas eesimest juhust, jookstes ko-

Illuka walla raiooni ülem Koll.

mistüla, Wastnarwa, Kemmitu ja Jisatu poole wa-
had on, tegi wiibimata korralduse nende jalg-
miseseks, mis otstarbeks Wastnarwas seiswa sõjaväe,
nõndasama ka Majõel ja peale kaitseliidu kõige
laskeiistadega varustatud kodanikke politsei juha-
tusel olewate teedele walwusele panti.

Kuritegijad tarwitasid Agusalu-Kemmitu teed ja
raiooni ülem ühes kolme saakjaga nähes, et põ-
genejate hobune kiirem, riskeeris kuritegijatele ette
jõuda, kasutates otsemat talwist teed, mis ka
Petpsi taldal seiswa Kemmitu küla juures torba

läts. Kuritegjad, ratoonile ülemat nähes, teerastid täiel ajal tulnud teed tagasi, kuid trehvasid Wastnarwast tulewate politsei ja sõduritega, mis põhjusel risttule alla sattusid. Majorow langes lohe, Sullu, peale mõne paugu lastmist, mis kas revolwri ja heitis sõhult, kuna Kostiin kuulisid tagaajajatega wahetades, läbi wõrastiku järwe poole põgenes, kuid selle kalda ligikal kuulist tabatult langes. Wõitluses sai Eduard Kuning'alt riisitud hobune ja teine hobune tagaajamisel otsa.

Raiooni ülema Kõlli riiekest on weristamata kats kuulid läbitunginud. Tabatud ja mahalastud warigid on kriminaal- ja kaitsepolitseile üle antud.

Wõla walla raiooni ülem Theodor Klaus, selle raioonis wangimajast ärakaranud wangi Aleksander Muilas'e naine elab, wõttis wiimase maja walwe alla; tahe õõ-päewase walwe järele läts temal torba Udise mõisa metsa teel Muilas'e läheneda.

Wiimane, politseid nähes, põgenes, selle juures puude warju lastudes, raiooni ülem tähelepannes, et metsas hobusega tagaajamise wõimalust ei ole, jättis looma ja pealisriided teele ning kuritegjad jälgides, wõttis selle tule alla, kes nähes, et pääsemist ei ole, ennast maha mislas. Sel samal õõl sai Muilas sõhwi arestimaija paigutatud ja 29. jaanuaril Narwa kriminaal-politsei ülema korraldusesse saadetud.

Selle sündmuse puhul on raiooni ülem Eimar Kõlli ja Theodor Klaus energilise, wõimata ja ennaäärasalgawa ametikohuste täitmise eest, autasu saamiseks ettepanud,

Politsei peawalitsuse ülema päewakäsuaga on autajuna määratud jsk. ülemale Kaukas'ele ja raiooni ülemale Klaus'ile kumbagile 5000 marka ja raiooni ülemale Kõlli'le 8000 marka.

Ametlik osa.

Wabariigi Walitsuse poolt 9. weeb-ruuril 1923 a. wastuõdetud

Mjutine määrus isikutunnistuste kohta.

(Wäljawõte „Riigi Teataja“ nr. 25.)

§ 1. Igale wabariigi kodanikule, kes 15 aastat wanaks jaanud, antakse käesolewos määruses ette nähtud korras oma isiku tõestamiseks isikutunnistus.

Isikutunnistuse kaajasandmine ei ole sunduslik, wälja arwatud sõjajäreltõrda kuulutatud piiriäärjed raioonid. Tähendatud raioonides ja linnades ja alewites isikutunnistuste kaajasandmine sunduslik, kuna aga maal isikutunnistus nõuetaw, kui isik oma elukohast üle 10 wersta eemale läheb.

Märkus. Lapsed alla 15 aasta wanaduse märgitakse nende wanemate isikutunnistuste peale.

§ 2. Isikutunnistusi annawad wälja elukoha järele: maal — walla- ja alewivalitsus, linnades — politseijaoskonna ülemad.

§ 3. Isikutunnistuse wõrmi ja wäljaandmise korra määrab kindlaks siseminister.

§ 4. Isikutunnistuse walmistamise ja wäljaandmise kulude katteks wõetakse iga wäljaantawa isikutunnistuse pealt 50 marka.

Märkus. Ruhno saare elanikkubelt wõetakse isikutunnistuse eest 20 marka.

§ 5. Isikutunnistusi, mis wanaduse tõttu närused wõi teistel põhjustel rikunud, wõib isikutunnistuste omanikkude soovil uute wastu ümber wahetada.

§ 6. Isikutunnistuse omaniku surma puhul tuleb isikutunnistus kohalikule politseile ette panna, kus

isikutunnistuse peale omaniku surma kohta wastaw märkus tehakse ja isikutunnistus asutusele edasi saadetakse, kust isikutunnistus wälja antud.

§ 7. Isikutunnistuse kaotamise wõi häwinemise puhul tuleb sellest kohalikule politseile teatada, kus selle üle sellekohane akt kokku seatakse, ühtlasi isikutunnistuse omanikku hoitatades lastakse eest, mis teda waleteadete andmise korral ahwardab. Isikutunnistuse kaotamise juhtumistel tuleb peale selle isikutunnistuse omaniku kulul „Riigi Teatajas“ ja teistes politsei peawalitsuse poolt tähendatud lehtedes kuulutada.

Uute isikutunnistuste peale märgitakse, et antud kaotatud wõi häwinetatud isikutunnistuse asemel.

§ 8. Politsei poolt wäljaantud tunnistuse ette näitamisel maksuõuetuse kohta wõiwad isikutunnistusi wäljaandwad asutused isikut wabaõstada § 4 ja tema märkuses tähendatud maksust.

§ 9. Selle määruse wäljakuulutamisega kaotawad oma maksuuse:

1. Wabariigi Walitsuse poolt 24. oktoobril 1919 a. wastuõdetud määrus isikutunnistuste kohta („R. T.“ nr. 91/92 — 1919 a.).

2. Wabariigi Walitsuse poolt 14. septembril 1920 a. wastuõdetud määrus isikutunnistuste kohta („R. T.“ nr. 151/152 — 1920 a.).

3. Wabariigi Walitsuse poolt 12. jaanuaril 1921 a. wastuõdetud täiendaw määrus isikutunnistuste kohta („R. T.“ nr. 6 — 1921 a.).

4. Wabariigi Walitsuse poolt 1. weebbruaril 1921 a. wastuõdetud täiendaw määrus isikutunnistuste kohta („R. T.“ nr. 10 — 1921 a.).

5. Wabariigi Walitjuse poolt 4. märtsil 1921 a. wastumdetud täiendam määrus isikutunnistuste kohta („R. L.“ nr. 17 — 1921 a.).

6. Wabariigi Walitjuse poolt 27. aprillil 1921 a. wastumdetud täiendam määrus isikutunnistuste kohta („R. L.“ nr. 34 — 1921 a.).

7. Wabariigi Walitjuse poolt 27. juulil 1921 a. wastumdetud täiendam määrus isikutunnistuste kohta („R. L.“ nr. 65 — 1921 a.).

Riigivanem Joh. Puff.

Siseminister Einbund.

Riigisekretäär R. Terras.

Siseministri määrus 5. weebruarist 1923 a. Elwa alevi asutamise ja piiride kindlaksmääramise kohta.

(Wäljawõte „Riigi Teataja“ nr. 25.)

Tartu maakonnandukogu otsused 25. aprillist 1922 a. Elwa alevi asutamise ja 9. detsembrist 1922 a. alevi piiride määramise kohta kinnitada.

Alevi piirkonda eraldada Uberna, Kongota ja Meeri waldadest maa-ala järgmistes piirides: algades lõunas Uberna walla Pulga nr. 10 talu heinamaa äärest piirinurgast — selle talu ja riigimetja „Jõewerepalu“ piiri mööda üle raudtee, Karu nr. 11, Kärbi nr. 12 ja Sutiku nr. 13 talude piiri mööda kuni Monose nr. 8 talu piirini, seda ja Lohuaru nr. 14 talu piiri ning Walga maanteed mööda, edasi Soo nr. 14 ja Nugaste nr. 17 talude piiri mööda üle Kongota-Nannu tee ja Kongota walla järele olewa Kõo mõisa maa Lemmerdi nr. 21 talu piirini, seda mööda edasi üle Wäitse-Kongota mõisa maa ja Uberna järwe Meeri walla Järwe nr. 2 talu maa nurgani, sealt sama talu ja Lüti nr. 14 talu piiri mööda kuni Aru mõisa teeni; Aru mõisa teed, Walga maanteed ja Elwa walfali teed mööda kuni wiimajel olewa neljatee harudeni; sealt Mäe-Urbi nr. 21 talu teed mööda kuni selle talu maa peal olewate majadeni, nende ja talu õue wahelt otsejoones ojani Uberna walla Kraawi nr. 9 talu piiril; oja mööda kuni Uberna walla nr. 31 talu heinamaani, sealt sama walla talude nr. nr. 31, 30, 32, 29, 14 ja 34 heinamaade, riigi metja ja Pulga oja ääres olewate heinamaade piiri mööda Pulga nr. 10 talu heinamaa-äärse piiri nurgani.

Tartu maakonnawalitjusele tehakse ülesandeks 1. juuliks 1923 a. aleviomawalitjuseks kisse seada ja kirjeldatud piiri järgi walmistada alevi kaart ning ehitada kinnitamiseks seaduslikus korras.

M l u s : W. W. otsus 30. septembrist 1919 a. („R. L.“ nr. 71 — 1919 a.).

Siseminister Einbund.

Omawalitjuse asjade peawalitjuse

juhataja t. t. C. Hendrikson.

Siseministeeriumi ringkiri wallawalitjusele, politseiülematele ja politseijaostondade ülematele.

(Wäljawõte „Riigi Teataja“ nr. 25.)

Siseministeeriumil on andmeid, et paljudel suhtumistel Eesti Wabariigi kodakondsuse omandanud wõi kodakondsusesse wastumdetud isikud, selle tagajärjel, et neid wastawatest wäljamaalaste nimekirjadest maha ei ole kustutatud, wäljamaalastena esinemad, kuna teiselt poolt aga E. W. kodakondsusest wabastatud isikud Wabariigi kodanikkudena ümber liiguvad.

Alal ettetoodud filmas pidades teatab siseministeerium, et wallawalitjused ja politseijaostondade ülemad on kohustatud uutele Eesti Wabariigi kodakondsuse omandanud ehk kodakondsusesse wastumdetud isikutele isikutunnistuste wäljaandmisest kohalikele politseiülemale teatama.

Kui kodakondsuse omandanud ehk kodakondsusesse wastumdetud isik politseiülemal poolt peetawas wäljamaalaste nimekirjas seisab, siis kustutatakse ta nimekirjast maha ja teatatakse sellest politsei peawalitjusele isiku wäljamaalaste nimekirjast mahakustutamiseks. Kui tähendatud isik on registreeritud wäljamaalastena teise politseiülemal poolt, siis teatatakse sellest wiimasele, kes, eelpool tähendatud korras isikut wäljamaalaste nimekirjast maha kustutades, sellest politsei peawalitjusele teatab.

Mis aga E. W. kodakondsusest wabastatud isikutesse puutub, siis on politsei kohustatud walmama, et tähendatud isikute poolt Wabariigi Walitjuse määrusega 2. detsembrist 1921 a. („R. L.“ nr. 114 — 1921 a.) wäljamaalaste kohta maksapandud korda täidetakse.

E. W. kodakondsusest wabastatud isikute suhtes aga, kes kodakondsuse seaduse („R. L.“ nr. 136 — 1922 a.) § 21 põhjal selle tagajärjel Wabariigi kodakondsusesse tagasi langewad, et nad üheks aastaks, lõpuliiku wabastamise otsuse päewast arvates, alaliselt Wabariigi piiridesse edasi elama jäänud, talitatakse selles ringkirjas uute kodanikkude kohta ettenähtud korralduse järele.

Tallinnas, 9. weebruaril 1923 a. Nr. 151.

Siseminister Einbund.

Administratiivasjade peawalitjuse

juhataja E. Maddison.

Riigikohtu otsus seisusliste asutuste kohta.

Tallinna Suur-Gilde woliniku wanni adm. Max Wocki kaebtus E. W. siseministeeriumi otsuse peale Gilde waranduse ülewõtmise asjas.

Käesolewat asja läbiharutades ja protokollari arwamist arakuulates, leiab Riigikohtus, et siseministeeriumi administ.-asjade peawalitjuse wastus 9. weebruarist 1921 a. nr. 3759 „Suur Gilde“ juhatusel kirja peale 6. novembrist 1920 a. nr. 115,

milles viimane palus teatada, kas tema on fo-
hustatud liikumata varandusi ja väärtusi üles-
andma, nagu „R. L.“ nr. 177/178 — 22 okt.
1920 a. kuulutatud üleskutse nõuab seletades, et
„Suur Gilde“ kui mitte-seisusline ajutus ei peaks
täima ajutuste hulka, kes peavad 9. juuni 1920 a.
seaduse järele liikvideeritama, — ei sisalda endas
midagi seadusvastalist, mis tühistamist nõuaks.

Seisuste lootamise seaduse § 5-as räägib seadus-
andja neist Gildedest, kes Baltimaal kohalikus sea-
duses ettenähtud alusel tegutsesid. Et see tõesti
nii on, seda kinnitab, esiteks, see asjaolu, et Balti-
maal teiseaabilisi Gildeid ei ole olnud ja, teiseks,
Kutawa Kogu protokollid, mis käivad „Seisuste
lootamise seaduse“ loomise kohta, kus räägitakse
jääraste Gildedest, kes meil Baltimaal tegutsesid
kuni viimase ajani. Sellähendatud Gildele liiki
kuulub ka Tallinna „Suur Gilde“.

Mis puutub kaebuses esile toodud küsimusse, kas
Gildeid, kelledest seisuse lootamise seaduses räägitakse,
on seisuslikud ehk mitte-seisuslikud ajutused, siis on
selle küsimuse kohta Riigikohus juba Tallinna Toom-
pea Gilde ja Kamari Gilde asjades vastuse annud
selles mõttes, et nimetatud Gildeid olid seisuslikud
ajutused (R. adm. t. nr. nr. 380 ja 379 — 1921

Rõige selle pärast, adm. t. l. §§ 21 ja 22 p. I
põhjal otsustas Riigikohus: Tallinna Suur-Gilde
volikniku mann. adv. Max Bod'i kaebus tagajärjeta
jätta.

**Riigikohtu otsus Läti konventsiiooni põhjal koda-
kondsusse vastumõetavate isikute rahvuslike küsi-
muse kohta.**

Adolf (Abrant) Gutmanni kaebus sifemini-
steeriumi resolutsiooni peale 21. aprillist 1921 a.

tema Eesti Vabariigi kodanikuks tunnustamata jät-
mise asjas.

Adolf Gutmann 26. maist 1921 a. Riigikohtule
antud kaebuses palub ära muuta sifeministri otsuse,
millega tema, kaebaja, palve, teda Eesti kodani-
kuks tunnustada Eesti-Läti konventsiiooni põhjal
(„R. L.“ nr. 221/222 — 1920 a.) tagasi lükatud asi.
Sifeministri põhjendus, et tähendatud konventsiiooni
§ 7. läbi ainult Eesti ja Läti rahvusest kodanikkude
kohta, ei olla õige ja olla otsetohe vastukõlas
põhiseaduse § 6, sest ta teeb vahet õiguslikes seis-
kohas selle järele, mis rahvusest keegi kodanik on.

Sifeministeeriumi administratiivväe peavalit-
sus seletab Gutmanni kaebuse peale, et Latvi-
a valitsus töötab samal alusel, kui Eesti Valitsus,
s. o., et konventsiiooni tuleb käsitada ainult Eesti
ja Läti soost isikute kohta. Samal alusel on seisnud
konventsiiooni loojad, kes seletavad, et nemad on
ka mõelnud ainult Eesti ja Läti soost isikuid.

Käesolevat asja läbiwaadates ja profurdri ar-
wamist arakuulates, leiab Riigikohus, et Gutmanni
kaebus ei tule rahuldada, sest sifeministri eitan-
vastus põhjeneb Eesti-Läti konventsiiooni § 7. pea-
le, mille järele määrus, et isik selle riigi kodani-
kuks saab arwatud, mille piirides ta elab, käib
Eesti ja Läti rahvusest kodanikkude kohta. See
määrus ei seisa vastolus põhiseaduse § 6-ga („R.
L.“ nr. 113/114 — 1920 a.), mis määrab, et „kõik
Eesti kodanikud on seaduse ees ühetaolised“, sest
kuna keegi weel Eesti kodanik ei ole, ei wõi ka
tema kohta see määrus kästitatud saada.

Sellepärast adm. t. l. § 21 ja 22 p. I põhjal
otsustas Riigikohus: Adolf (Abram) Gutmanni ka-
bus tagajärjeta jätta.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 250. Raiooni ülem R. R. Küsimus.
1922 a. 11. oktoobrist kuni 10. novembrini
oli minu üheksakuune laps Tallinna külge-
hakkawate haiguste haigemajas rawitsemi-
sel, kus kõik see aeg ka lapse ema lapse juu-
res wiibis, sest et üheksakuust last, kes pea-
legi väga raskesti haige oli, ilma emata
haigemajasse wastu ei wõetud. Haigema-
jas oli rawitsemisel olewa lapse ja lapse
ema jaoks üks woodi ja woodipesu, sama
toitsid ennast ema ja laps ühest portsjonist,
mis haigemaja poolt antud, sest et üheksa-
kuune laps toitu et tarwitanud. 9. det-
sembril saatis külgehakkawate haiguste
haigemaja juhatus arwe Harju maakonna
politsei ülemale 7500 marga suuruses, mil-

lest 4500 marka usaldusarsti poolt kinni-
tuft leidis, kuna aga 3000 marka kinnita-
mata jäi ja seda oma taskust maksta tuleb.
Kas on seaduslik ja õigus haigemajal
lapse ema pealt weel eraldi 3000 marka
nõuda? Kui on, kas ei tuleks ka see summa
riigi kanda, sest et seaduses on ette nähtud
riikline arsttabi.

Vastus. Seaduse mõiste järgi tuleks
riigil sel juhtumisel kogu rawitsemise ku-
lude summa katta, kui arstlikust seisukohast
rawitsemine ilma ema haigemajas wita-
bita täitsa wõimata. Tegelik küsimuse
lahendus ripub aga ära usaldusarsti otsu-
sest.

Mitmesugust.

Ebakohaste politsei wormimärkide kandmise tagajärg.

„Berliner Volkszeitung'ist“ 27. jaanuarist j. a. leiame ühe huvitama arvustuse kohtuotsuse üle, mis erakorralise tähtsusega. Nelja aasta jooksul on juba tihti politsei peavalitsuse tähelepanu juhitud politsei ametnikkude wormi märkide muutmise tarviduse peale. Kuid kahjuts ei ole veel senini võimalik olnud mööbunud aastate jooksul monarhistlikke märke wabariigi märkide wastu ümber wahetada, mis wiist küll tarwilise huwi puudusega seletatav. Misjulgused kahjulikud tagajärjed sellest terwele riigile ja selle autoriteedile tekkida wõiwad, näitab järgmine kohtuasi. Selle asja harutamijest on näha, et politsei ametnik, kes wabariigi kaitseks peab wälja astuma, seal juures haawata saab. Ametnik wõib karistamata lasta enesele wastu nägu lüüa! Ja üliõpilane, oma kaitseks ette tuues, nagu ei oleks ametnik mitte õiguspäraselt legitimeeritud, jääb karistufeta!

Selle kohtuasja harutamise siju on wäga tähelepanemiskäär ja wõib loota, et selle ettetuulnud juhtumise tõttu politsei peawalitsus suurema energiaga selle eest hoolt kannab, et wabariigi politsei ametnikud ka wälispidi kui niisugused wälja paistaksid.

„Berliner Volkszeitung'is“ awalatud märkus sisaldas järgmist:

Ühes Sassa ülikoolilinnas olid mitu üliõpilast peale purjutamist kõigisuguste toorete wallatustega hakkama saanud, mõnedel äridel sildid maha rebitud, isegi ühe walmisriiete äri waateafna sisse löömid. Juurekutsutud politsei tunnistas peajüüdlase kinniwõetust, mis peale ametnik sai wälja naerudud ja teotud. Kui nüüd politsei ametnik üliõpilase käest kinni haaras ja teda sunniviisil kaasa tahtis wiia, awaldas üliõpilane kõige ägedamat wastupanekut ja lõi ametnikku mitu korda näkku, nii et wiimasel weri ninast woolas. Selle tagajärjeks oli süüdistus riigiwõimule wastuhakkamise pärast, mis nüüd wannutatud meeste kohtus harutusel oli. Üliõpilane tõendas asjalugu ja wabandas oma ülespidamist joobnud olekuga. Kaitseja aga nõudis süüaluse õigeksmõistmist seaduslikel põhjusel. Kinniwõtmist korraldam politsei ametnik pole kaebealusele küllalt tuntud olnud, sest efmene oleks pidanud enne ametitalitust ennast üliõpilasele kui ametnik

esitama. Politsei ametnik ei ole jeda aga teinud, nii et üliõpilane ei wõinud teada, et temal ametnikuga tegemist on. Igatahes on wastuwaidlemata tõde, et tänawal teenistuses olija mundris politsei ametnik ei tarwitje ennast isekorraliselt esitada, sest tema munder räägib elanikkudele juba küllalt selgelt tema eest. See põhimõte on aga niiwõrd mafjew, kuiwõrd määruspäraselt ametnik mundrit kannab. Käesolewal juhtumisel ei ole aga jeda olnud. Politsei ametnik kandis igatahes harilikku Preisi politsei ametniku wormi, kuna tema mütsil wana riigiwapp Preisi kotka ja kuningakrooniga oli. Sarnane wanast ajast pätandud märk oleks pidanud ühel hoobil kõrwaldatama eht wähemalt kuningakroon sealt ära wõetama, ei oleks pidanud Preisi wabariigi ametnik nüüd, kus juba neli aastat rewolutsioonist mööbunud, jeda enam kandma, weel rohkem jeda ka siis kõrwaldama, kui selle ajemele oli mingisugusel põhjusel wõimata wabariigi märki asetada. Kui ametnik wabariigi teenistuse kohuste täitmise juures sarnast monarhistlik märki kannab, ei wõi teda kui wabariigi ametnikku tunnustada. Kui aga kaebealune ei lastnud ennast wõõra inimese poolt kinni wõtta, siis oli temal selleks täieline õigus. Karistuskorras ettenähtud õigust, iga süüdlast koha peal kinni wõtta, ei ole politsei ametnik täitnud. Sest see õigus on eelarwamisega seotud, et iga süüaluse isik peab kohe kindlaks tehtama. Politsei ametnik ei ole aga wärwimütsi kandja üliõpilase üliõpilaskoortari järele üldse mitte pärinud, mille tõttu ka kaebealuse wabaksmõistmine ette nähtud. Wannutatud meeste kohus ühines täiesti kaitseja seletustega ja mõistis kaebealuse wabaks.

Waateafna sisseelõõmiste üle ei olnud üldse kaebust tõstetud, sest üliõpilane oli tehtud kahju ära taunuud, kuna ärtomanik selle tõttu mingisuguse karistusettepanekuga asja rikkumise üle ei ole esinenud. Wannutatud meeste kohtu eesistuja ütles kaebealusele, kui see süüpingilt lahus, täie õigusega: „Ärge laske sarnast lugu enam korduda.“

Wõrdluselaks toome Wene Senati seletused nr. 74/459 ja 86/24, millede järgi „wastutus ametnikku haawamise eest ei olene sellest, kas ametnik wormi riideid wõi muid wäliseid mundri märke kannab, waid et süüalusel selle tegemise ametlik iseloom teada oleks.“

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustatse matkusestaks järgmised isikutunnistused:

- Neumann, Veena Jaani t., w. a. Baltis-
ki pol. jsk. 20. 11. 19 a. nr. 14. (2339)
- Frank, Feodor Tooma p., w. a. Baltiski
pol. jsk. 16. 12. 19 a. nr. 953. (2340)
- Pomm, Rosalie Andrese t., w. a. Tartu l.
pol. 1. jsk. 15. 12. 19 a. nr. 4555. (2650)
- Oberpal, Aleksei Dionisi p., w. a. Tartu
l. pol. 1. jsk. 17. 7. 22 a. nr. 11853. (2650)
- Rittow, Marie Johani t., w. a. Tartu l.
pol. 1. jsk. 12. 12. 19 a. nr. 4811. (2650)
- Juurup, Jda Theodori t., w. a. Tartu l.
pol. 1. jsk. 16. 12. 19 a. nr. 4301. (2650)
- Rässsa, Ilmar Jaani p., w. a. Tartu l.
pol. 1. jsk. 31. 3. 20 a. nr. 8138. (2650)
- Pridit, Ekaterina Aleksandri t., w. a.
Tartu l. pol. 2. jsk. 25. 6. 21 a. nr. 17570.
(2650)
- Tennison, Ado Jüri p., w. a. Tartu l.
pol. 2. jsk. 30. 12. 19 a. nr. 8657. (2650)
- Mäejepp, Oskar Gustawi p., w. a. Ku-
remaa wallawal. 7. 9. 20 a. nr. 934.
(2650)
- Meri, Marie Mihaili t., w. a. Maasi wal-
lawal. 16. 8. 21 a. nr. 324. (2650)
- Jehe, Roman Juhani p., w. a. Tall. l.
pol. 5. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 1088. (2650)
- Maurer, Adolf Joosepi p., w. a. Narwa
l. pol. jsk. 13. 1. 21 a. nr. 27546. (2650)
- Daniłow, Marta Gustawi t., w. a.
Elstwere wallawal. 27. 2. 22 a. nr. 1414.
(2650)
- Ritzenberg, Aleksander Anu p., w. a.
Suure-Rõpu wallaw. 15. 12. 19 a. nr. 121.
(2650)
- Parting, Rudolf, w. a. Keila wallawal.
(5548)
- Grossmann, Berta, w. a. Tall. l. pol.
6. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 2549. (5549)
- Ruljus, Woldemar, w. a. Tall. l. pol. 6.
jsk. 10. 9. 21 a. nr. 7889. (5550)
- Seeland, Aleksander Jüri p., w. a. We-
lise wallawal. 4. 3. 20 a. nr. 508. (5831)
- Aruus, Helene, w. a. Heinmanni wallaw.
(6368)
- Besti, Elise, w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 22.
1. 20 a. (6369)
- Buht, Anette, w. a. Peningi wallawal.
14. 2. 20 a. nr. 1013. (6370)
- Persmann, Pauline, w. a. Tall. l. pol.
4. jsk. 2. 1. 20 a. nr. 4783. (6371)
- Poltsmann, Aleksander, w. a. Tall. l.
pol. 6. jsk. 16. 12. 19 a. nr. 3559. (6372)
- Sitra, Alma, w. a. Tall. l. pol. 2. jsk.
(6373)
- Raba, Jda-Marie, w. a. Tall. l. pol. 6. jsk.
3. 10. 22 a. (6374)
- Berg, Sergei, w. a. Tall. l. pol. 6. jsk.
11. 5. 20 a. nr. 7171. (6375)
- Jokif, Marie, w. a. Narwa l. pol. ülema
poolt. (6376)
- Koff, Johannes Matsi p., w. a. Rapla
wallawal. (7750)
- Silienberg, Elwine Toomase t., w. a.
Tall. l. pol. 5. jsk. 5. 9. 20 a. nr. 12762.
(13451)
- Rehe, Piisa Aleksandri t., w. a. Emmašte
wallawal. (13452)
- Tool, Glasira Jwani t., w. a. Kurejaare
pol. jsk. nr. 863. (13453)
- Mänd, Anna Peetri t., w. a. Tall. l. pol.
4. jsk. (13454)
- Sõrmus, Johannes Karli p., w. a. Taa-
gepera wallawal. 1919 a. nr. 359. (13455)
- Drawas, Jda Jaani t., w. a. Peningi wal-
lawal. 1920 a. nr. 1039. (13457)
- Männik, Pauline Jaani t., w. a. Tall. l.
pol. 5. jsk. 1920 a. (13458)
- Kiiler, Karl, w. a. Kaarma-Suure wal-
lawal. 1922 a. (13459)
- Nirkmann, Jaan, w. a. Tall. l. pol. 5.
jsk. (13460)
- Piibemann, Maria Mardi t., w. a. Tall.
l. pol. ülema p. nr. 11025. (13461)
- Palm, Elise Jüri t., w. a. Palmse wallaw.
2. 1. 20 a. nr. 154. (13462)
- Mägi, Rudolf Widriku p., nr. 833. (8788)
- Pisarew, Afinti Feodori p., nr. 195.
(8789)
- Paults, August Mardi p., w. a. Tall. l.
pol. sadama jsk. 13. 12. 21 a. nr. 1064.
(10190)
- Brakmann, Ekaterina Johani t., w.
a. Wiljandi l. pol. jsk. 26. 3. 20 a. nr. 6237.
(10382)
- Rattas, Salme Mihkli t., w. a. Wiljandi
l. pol. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 3144. (10383)
- Buhaäär, Mari Adami t., w. a. Wiljandi
l. pol. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 975. (10384)
- Karu, Aleksander Märdi p., w. a. Tall. l.
pol. 5. jsk. 31. 3. 20 a. nr. 6461. (10386)
- Kumberg, Miide Aleksandri t. (10517)
- Tõnts, Ewald Jaagu p., nr. 7754. (10518)
- Härmaküla, Woldemar Karli p., w. a.
Baltiski pol. jsk. 2. 12. nr. 668. (10569)
- Krenkwiist, Anna Jaani t., w. a. Tall. l.
pol. 1. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 2084. (10570)

- Putmann, Karl Tõnise p., w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 18. 4. 21 a. nr. 12769. (10577)
 Frants, Otto Otto p., w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 7. 4. 21 a. nr. 12745/12795. (10578)
 Rand, Karl Johani p., w. a. Kärbla wallawal. 1. 9. 20 a. nr. 853. (10579)
 Ruusmann, Karl. (10611)
 Dunapuu, Leida, nr. 911. (10675)
 Tolstow, Gerasim, nr. 193. (10677)
 Tuhow, Jwan, nr. 557. (10678)
 Prigo, Rosalie, nr. 14. (10679)
 Toit, Jakob, nr. 109. (10680)
 Suurpere, Oskar Andrusse p., w. a. Pihla wallawal. 3. 2. 20 a. nr. 396. (10892)
 Vember, Mihail Matšimi p., w. a. Soona wallawal. 30. 3. 22 a. nr. 911. (10893)
 Siil, Peeter Jaagu p., w. a. Pihla wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 213. (10895)
 Wartsen, Aleksander Jaani p., w. a. Paaswere wallawal. 28. 12. 19 a. nr. 961. (11317)
 Majamees, Julius Jüri p., w. a. Paaswere wallawal. 28. 12. 19 a. nr. 843. (11318)
 Käsper, Linda Juhani t., w. a. Awan-duse wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 1076. (11319)
 Kubach, Marie Willemi t., w. a. Awan-duse wallawal. 30. 11. 19 a. nr. 7. (11321)
 Käll, Ferdinand Jakobi p., w. a. Awan-duse wallawal. 13. 8. 20 a. nr. 1429. (11322)
 Kuff, Jaan Mardi p., w. a. Wao wallawal. 5. 10. 20 a. nr. 1317. (11323)
 Waa, Jaan Tõnise p., w. a. Jõgisoo wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 15. (11387)
 Lehowa, Erika, w. a. Warangu wallawal. 9. 1. 22 a. nr. 1073. (11510)
 Surra, Alma Jüri t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 21. 1. 20 a. nr. 9035. (12052)
 Jänes, Maali Abo t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 30. 3. 20 a. nr. 10221. (12052)
 Mürk, August Mihkli p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 4. 5. 21 a. nr. 13054. (12052)
 Päänesaar, Miili Andrese t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 15. 1. 20 a. nr. 7363. (12052)
 Johanson, Johan Wiibo p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 15. 12. 19 a. nr. 4168. (12052)
 Treitel, Bernhard Hendriku p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 21. 11. 19 a. nr. 333. (12052)
 Fengo, Jaan Hendriku p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 12. 4. 21 a. nr. 12985. (12052)
 Kullapera, Elfriede Peetri t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 22. 12. 19 a. nr. 5426. (12052)
 Ghtmann, Anna Hendriku t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 13. 1. 20 a. nr. 7818. (12052)
 Meßler, Marta-Elfriede Jaani t., w. a. Tall. I. pol. 5. jsk. 15. 9. 21 a. nr. 14519. (12052)
 Sirk, Piisa Karli t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 10. 2. 19 a. nr. 11627. (12052)
 Treufeldt, Bruno Johani p., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 19. 5. 20 a. nr. 14099. (12052)
 Sarin, Alfred Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 7. 5. 20 a. nr. 10913. (12052)
 Adamson, Pauline Jaani t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 13. 1. 21 a. nr. 12589. (12052)
 Rantspili, Mide Jaani t., w. a. Paat-salu wallawal. 30. 1. 19 a. nr. 266. (12052)
 Melešt, Aleksandra Jaani t., w. a. Peifi wallawal. 7. 1. 20 a. nr. 5. (12122)
 Škrat, Rudolf Jüri p., w. a. Waabina wallawal. 10. 6. 20 a. nr. 662. (12177)
 Mibrecht, Karl Jaani p., w. a. Kooraste wallawal. 21. 4. 20 a. nr. 858. (12174)
 Uder, Ferdinand Mihkli p., w. a. Söm-merpalu wallawal. 21. 12. 19 a. nr. 446. (12175)
 Ruus, Anna Johani t., w. a. Saanja wallawal. 21. 1. 20 a. nr. 523. (12176)
 Koošpora, Juuli Jaani t., w. a. Kotola wallawal. 11. 1. 21 a. nr. 801. (12178)
 Putschher, Piisa Willemi t., w. a. Wõru I. pol. jsk. 7. 2. 21 a. nr. 3834. (12179)
 Wittkin, Karl Andrese p., w. a. Wastse-liina wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 41. (12180)
 Luthlein, Mats Jaani p., w. a. Walga maak. pol. ülema p. 22. 12. 19 a. nr. 2743. (12181)
 Paap, Elisabeth Jakobi t., w. a. Söm-merpalu wallawal. 21. 2. 20 a. nr. 659. (12183)
 Anderson, Elmire Bruno t., w. a. Wõru I. pol. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 2875. (12182)
 Walter, Paul Hendriku p., w. a. Kärjala wallawal. 14. 9. 21 a. nr. 421. (12184)
 Sikk, Eduard Gustawi p., w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 9. 9. 20 a. nr. 7836. (12185)
 Puuste, August Tõnu p., w. a. Rae wallawal. 5. 2. 20 a. nr. 910. (12223)
 Kaeu, Hans Jüri p., w. a. Rae wallawal. 27. 2. 20 a. nr. 1478. (12224)
 Wäljas, Amalie Peetri t., w. a. Emmašte wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 1188. (12226)
 Metsmann, Piisa, w. a. Weltsa wallawal. 1919 a. nr. 77. (12375)
 Soon, Elisabeth, w. a. Pihula wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 145. (12377)

- Rehe, Siisa Aleksandri t., w. a. Emmaste** wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 410. (12473)
Murro, Elwitne Tooma t., w. a. Rädla wallawal. 5. 11. 20 a. nr. 587. (12472)
Kalberg, Karl Jaani p., w. a. Uderna wallawal. 23. 12. 19 a. nr. 396. (12563)
Tamm, Jaan Peebu p., w. a. Rannu wallawal. 3. 12. 19 a. nr. 51. (12557)
Soonberg, Eugenie Peetri t., w. a. Pangodi wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 143. (12555)
Dandra, Ewald Jakobi p., w. a. Päidla wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 120. (12558)
Rütt, August Jaani p., w. a. Rõngu wal- lawal. 25. 4. 21 a. nr. 771. (12561)
Kroon, Karl Gustavi p., w. a. Wastje- Dtepää wallawal. 15. 1. 20 a. nr. 248. (12560)
Johanson, Peeter Johani p., w. a. Uru wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 174. (12562)
Rebane, Florida Idami t., w. a. Tartu maak. pol. ülema p. 2. 12. 19 a. nr. 991. (12564)
Rüla, Jaan Karli p., w. a. Ruustafu wallawal. 17. 1. 22 a. nr. 2077. (12565)
Magnus, Helene Hansu t., w. a. Kirna- Kohatu wallawal. 16. 1. 20 a. nr. 952. (12672)
Leppik, Mihkel Jaani p., w. a. Järwa- fandi wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 160. (12673)
Privoi, Olga Reinholdi t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 17. 1. 20 a. nr. 8822. (12674)
Radin, Artur Jaani p., w. a. Järwafandi wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 105. (12675)
Siwermann, Helene Mihkli t., w. a. Kati wallawal. 16. 2. 20 a. nr. 42. (12676)
Woitk, Elmar Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 20. 11. 19 a. nr. 612.
Laas, Arnold Leena p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 29. 3. 20 a. nr. 12671.
Seerik, Eduard Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 14508.
Feldmann, Hans Jaani p., w. a. Raf- were wallaw. 19. 12. 19 a. nr. 683.
Lipping, Aleksandra Juhani t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 9. 12. 20 a. nr. 9991.
Rõmm, Aleksandra Jaani t., w. a. Rõngu wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 4179.
Leppik, Eduard Gottliebi p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 13473.
Süts, August Hendriku p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 12324.
Mägi, Aleksander Jaani p., w. a. Pati wallawal. 23. 12. 20 a. nr. 769.
Paris, Marta Juhani t., w. a. Biljandi l. pol. jsk. nr. 5936.
Kuusik, Jaan Anne p., w. a. Gaatre wal- lawal. 1919 a. nr. 448.
Riis, Siisa Kadri t., w. a. Woltweti wal- lawal. 18. 12. 19 a. nr. 582.
Kramm, Juhani Juhani p., w. a. Abja wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 678.
Tõlp, Peet Jaagu p., w. a. Tori wallaw. 13. 12. 19 a. nr. 118.
Tops, Peeter Jaani p., w. a. Karfji wal- lawal. nr. 692.
Kornit, Otto Reinu p., w. a. Pornuse wallawal. 4. 5. 21 a. nr. 477.
Perit, Silda Juhani t., w. a. Rufsena wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 64.
Ern, Martin Jüri p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 2695.
Palm, Aleksander Mardip., w. a. Abja wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 1446.
Puju, Roidu Jaagu t., w. a. Wana- Wändra wallawal.
Piit, Tõnis Tõnise p., w. a. Tori wallaw. 9. 12. 19 a. nr. 34.
Pöder, Karl Johannese p., w. a. Kalwi wallawal.
Partis, Peeter Johani p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk.
Allikas, Peeter Andrese p., w. a. Dra- jõe wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 711.
Reitsak, Arnold Juhani p., nr. 166.
Hansson, Elsa Rudolfi t., w. a. Mäe- taguse wallawal. 1919 a. detsembri kuus.
Tanson, Peedo Peetri p., w. a. Narwa l. pol. 1. jsk.
Leppik, Tõnis Pärdi p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 3863.
Redder, Jakob Karli p., w. a. Mäetaguse wallawal. 1920 a.
Allikivi, Mihkel, w. a. Jäärja wallaw. 16. 12. 19 a. nr. 477.
Päarend, Samuel Anne p., w. a. Rasina wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 225. (13095)
Kiljak, Marie Peetri t., w. a. Abja wal- lawal. 26. 6. 20 a. nr. 577. (13096)
Weide, Johannes Jakobi p., w. a. Koela wallawal. 27. 4. 19 a. nr. 666. (13251)
Sunt, Hans Madise p., w. a. Sõmeru wallawal. 10. 9. 20 a. nr. 1534. (13252)
Sakkart, Leena Jaani t., w. a. Pada wallawal. 6. 3. 22 a. nr. 1048. (13257)
Pärst, Aleksander Johani p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 7. 12. 20 a. nr. 12680.
Waimann, Karl Andrese p., w. a. Pär- nu l. pol. jsk. 29. 3. 20 a. nr. 10350.
Witira, Leena Jüri t., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 18. 8. 21 a. nr. 13769.
Busch, Jakob Jüri p., w. a. Pärnu l. pol. jsk. 24. 11. 19 a. nr. 448.

Peilow, Marta Jüri t., w. a. Pärnu I. pol. jsk. nr. 466.
 Roik, Jaan Hendriku p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 29. 12. 19 a. nr. 8061.
 Burmeister, Elisabet Peedt t., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 5811.
 Miil, Artur Joosepi p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 12. 1. 20 a. nr. 8956.
 Pillemann, Ella Tõnise t., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 20. 12. 19 a. nr. 6983.
 Banatõa, Nikolai Aleksandri p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 3. 8. 20 a. nr. 11696.
 Mattisen, Mart Mardi p., w. a. Taali wallawal. 20. 10. 20 a. nr. 762.
 Ruusik, Woldemar Jaani p., w. a. Rafwere wallawal. 13. 5. 22 a. nr. 1561.
 Treifeldt, Johannes Augusti p., w. a. Mäetaguse wallawal. 10. 6. 22 a. nr. 1415.
 Siling, Jakob Karli p., w. a. Taali wallawal. 1920 a.
 Rõnda, Marie Hansu t., w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. nr. 599.
 Randorf, Johan Hansu p., w. a. Rapla wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 537. (12664)
 Lumberg, Rudolf Tõnise p., w. a. Rapla wallawal. 28. 4. 21 a. nr. 2753. (12665)
 Schmidt, Julie Hansu t., w. a. Rapla wallawal. 21. 10. 20 a. nr. 2516. (12666)
 Pfannmann, Ida Jüri t., w. a. Taali wallawal.
 Weidewas, Hans Mardi p., w. a. Uudla wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 401.
 Wellmann, Frants Friedrich t., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 22. 12. 19 a. nr. 6863.
 Janson, Boris Kadri p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 31. 12. 19 a. nr. 8529.
 Põlenik, Jüri Jüri p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 5. 12. 19 a. nr. 3275.
 Kabur, Arnold Gustawi p., w. a. Kunda-Malla wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 133. (11077)
 Motshanow, Peeter, w. a. Wasknarwa wallawal. 1. 12. 19 a. nr. 457.
 Timson, Lydia Jaani t., w. a. Kunda alevi wal. 1921 a.
 Jürna, Leontine Karli t., w. a. Rafwere wallawal.
 Wuks, Wiktõr Juhani p., w. a. Häädemeeste wallawal. 13. 5. 22 a. nr. 679.
 Sepp, August Mihkli p., w. a. Taali wallawal. 19. 9. 21 a. nr. 110.
 Laasen, Salme Karli t., w. a. Taali wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 307.

Tunnustakse maksusetaks järgmised tunnistused ;

Esping, Andres Tooma p., hobusepäss, w. a. Pakri wallawal. (2337)
 Ruff, Jaak Juhani p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. S. R. R. S. õiwisjooni staabi ülemalt 21. 4. 20 a. nr. 1059. (10082)
 Rumi, Julius Jaani p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. Wiljandi Punase Risti Halmemaja ülemalt 31. 3. 20 a. nr. 292. (10083)
 Telo, Madis Hansu p., hobusepäss.
 Roppelmann, Juhani Mardi p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. Eestide polgu ül. poolt 13. 9. 20 a. nr. 8073.
 Aft, Friedrich Priidu p., isikutunnistus nr. 617, w. a. Torgu wallawal. 23. 7. 20 a., ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. S. õiw. ülema p. 15. 4. 20 a. ((1885)
 Kasberg, Bernhard Gustawi p., lasteriista tunnistus, nr. 16007, w. a. 20. 8. 21 a. (2199)
 Mihailow, Alina Jüri t., ajut. isikutunnistus ja peatusluba, w. a. Pärnu maak. pol. ülema p., esimene 11. 5. 22 a. nr. 56 ja teine nr. 585, maksew 20. sept. 1922 a. kuni 11. 5. 23 a. (5816)
 Almann, Karl Jaani p., hobusepäss nr. 300, w. a. Pakri wallawal. (8099)
 Erkmann, Hans Tõnise p., hobusepäss. (8097)
 Erkmann, Jüri Hansu p., hobusepäss. (8098)
 Lemberg, Jakob Tooma p., isikutunnistus nr. 831 ja sõjawäest wab. tunnistus nr. 7622. (10706)
 Undsinis, Peeter Beetri p., elamisluba, w. a. Pärnu maak. pol. ülema p. nr. 350.
 Swanow, Mihail Andrei p. peatusluba, w. a. Pärnu maak. pol. ülema p. 2. 5. 22 a. nr. 644. mille teisel küljel ajut. isikutunnistus, w. a. Järwa maak. pol. ülema p. 7. 5. 21 a. nr. 69.
 Pärnuu, Nikolai Tõnise p., isikutunnistus nr. 634 ja sõjawäest wab. tunnistus.
 Sarapuu, Peeter Hansu p., hobusepäss, w. a. Wana Wõidu wallawal. 5. 1. 21 a. nr. 400
 Eljek, Oskar, reservi tunnistus, w. a. 1 diwiisi tagawara pat. ülema p. 15. 4. 20 a. nr. 4101.
 Alen, Jaan Jaani p., isikutunnistus, w. a. Hainre wallawal. 1919 a. nr. 89, hobusepäss nr. 212, w. a. Welise wallawal. 4. 1. 20 a., ja piisfikandmise luba nr. 399, w. a. Pääne maak. pol. ülema poolt. (11453)

- Konkin, Volkmar Jwani p.**, isikutunnistus, w. a. Mustwee wallawal. 29. 11. 19 a. nr. 207, ja hobusepass, w. a. sealtsamast 11. 1. 21 a. nr. 199. (11454)
- Seelaw, Jaan Juhani p.**, isikutunnistus, w. a. Welise wallawal. 20. 11. 21 a. nr. 54, ja hobusepass, w. a. sealtsamast 4. 1. 21 a. nr. 145. (11456)
- Tamm, Johannes Juhani p.**, sõjam. wab. tunnistus, w. a. Sõjam. korrald. walits. inspektori osak. augusti kuus 1920 a., ja wõitkri tema nime peale, w. a. Alfred Aless. p. Andewet poolt 19. 9. 22 a. ja reastreeritud Tall. notaariusse Wäli poolt 19. 9. 22 a. nr. 8477 all. (1841)
- Janson, Jaan Juhani p.**, sõjamäest wab. tunnistus, w. a. 1. jalawäe polgu ülema poolt 19. 5. 21 a. nr. 9423. (5824)
- Nawa, Anna, hobusepass, w. a. Peisi wallawal. 18. 2. 21 a. nr. 54. (9128)**
- Unt, Stepanida, hobusepass, w. a. Slobodka wallawal. 22. 12. 20 a. nr. 486. (9178)**
- Borin, Anton Sawelt p., hobusepass, w. a. Slobodka wallawal. 7. 12. 20 a. nr. 268. (9181)**
- Djak, Andrei Osip p., isikutunnistus nr. 3304/3500, hobusepass nr. 84, w. a. Slobodka wallawal. 26. 9. 20 a., ja sõjamäest wab. tunnistus, w. a. Kuperjanowi part. voloust 8. 4. 20 a. nr. 289. (9184)**
- Draesild, Matwei Jakob p., isikutunnistus. 20. 1. 20 a. nr. 554 ja hobusepass 7. 12. 20 a. nr. 273, w. a. Slobodka wallawal. (9186)**
- Helik, Massim Kirill p., sõjamäest wab. tunnistus, w. a. Pefteri maak. rahwawäe ülemalt 28. 10. 20 a. nr. 6369. (9187)**
- Pinaf, Stepan Nikolai p., hobusepass, w. a. Slobodka wallawal. 21. 2. 21 a. nr. 878. (9189)**
- Bwis-of-Menar, Herman Hermant p., wälispass, w. a. Siseministeeriumi passiosak. maikuu 1921 a. (9389)**
- Plif, Koofep Tõnu p., isikutunnistus, w. a. Pehise wallawal. 3. 5. 20 a. nr. 881 ja ja sõjam. wab. tunnistus, w. a. 5. piiriküti pat. ülema poolt 28. 5. 20 a. nr. 4059. (9853)**
- Duhow, Mihail Meffet p., ajut. isikutunnistus, w. a. Wiljandi maak. vol. ülema poolt 21. 6. 21 a. nr. 269/2211, ühes elamislubaga nr. 512/2178, maffew kuni 23. 12. 22 a. (10085)**
- Schults, Gotfried Juliuise p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. Wäljapataret ülemaalt 21. 4. 20 a. nr. 1280. (10094)**
- Tedre, August Jüri p., sõjamäest wab. tunnistus, w. a. Jnseneri pat. 3. 1667-salga ülema p. 25. 2. 20 a. nr. 3128. (10747)**
- Berlin, Karl Willemi p., reservei tunnistus, w. a. Tall. taawara pat. ülema p. 22. 4. 20 a. nr. 12648. (6994)**
- Baumann, Johann Jaani p., isikutunnistus, w. a. Elistwere wallawal. 24. 3. 20 a. nr. 1041, ja hobusepass, w. a. sealtsamast 12. 6. 22 a. nr. 617. (6992)**
- Epikson, Tõnis Peetri p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. 3. Piiriküti pat. ülema p. 9. 8. 20 a. nr. 3063. (11382)**
- Timus, Julius, isikutunnistus, w. a. Wihula wallawal. 6. 5. 20 a., nr. 1020, ja sõjam. wab. tunnistus, w. a. 28. 6. 20 a. nr. 7312. (11509)**
- Rohi, August Priidu p., sõjam. wab. tunnistus, w. a. Harjum. rahwawäe reaktiv. hiiroost 4. 11. 19 a. nr. 11147. (12220)**
- Ots, Mihkel Jüri p., hobusepass, w. a. Wihula wallawal. 31. 12. 20 a. nr. 130. (12371)**
- Baum, Andrus Jüri p., hobusepass, w. a. Saulepi wallawal. 5. 1. 21 a. nr. 110. (12373)**
- Dja, Joofep, hobusepass, w. a. Tudolinna wallawal. 1920 a.**
- Konks, Jüri Jaani p., hobusepass nr. 99, w. a. Taali wallawal. 14. 12. 20 a.**
- Reinholt, Mihkel, hobusepass, w. a. Welise wallawal. 1920 a.**
- Saulep, Aleksander Hendriku p., isikutunnistus, w. a. Taali wallawal. 1920 a., ja sõjamäest wab. tunn., w. a. 9. jalawäe polgu ülema p. 1920 a.**
- Motshenow, Peeter, hobusepass, w. a. Jisku wallawal. nr. 507.**
- Saar, Jaan Gustawi p., hobusepass, w. a. Hollinga wallawal.**
- Ots, Peeter, hobusepass, w. a. Suuremõisa wallawal. 1921 a. nr. 258, mis hiljem oli müüdnud Ulrich Sikkela.**
- Rafe, Jaan Udu p., krundikaart.**
- Remke, Johan Peetri p., isikutunnistus nr. 806 ja hobusepass nr. 71.**
- Maastik, Jaan, sõjam. wab. tunnistus, w. a. Walga maak. rahwawäe ülema p. 16. 8. 21 a. nr. 6616. (5544)**
- Frenmuth, Selmuth, wälispass, w. a. wälisministeer. 1921 a. nr. 4028. (6367)**
- Ruutar, Arnold, hobusepass nr. 183. (7488)**
- Roop, Jüri Hansu p., sõjam. wab. tunn., w. a. Järwa maak. rahwawäe ülema p. (7489)**

- Abbe, Jaan Jakobi p.**, hobusepäss, w. a. Muhu-Suure wallawal. 23. 2. 21 a. nr. 417. (9129)
- Dhert, Hans Jüri p.**, hobusepäss, w. a. Uuemõisa wallawal. 24. 2. 21 a. nr. 161. (9130)
- Tuberik, Karl Hansu p.**, sõjav. wab. tunnist., w. a. 1. jalawäe rügemendi ülema p. 26. 2. 20 a. nr. 2437. (9866)
- Petta, Wladimir Mari p.**, isikutunnistus, w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3427, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wiljandi maak. rahwawäe ülema p. 18. 11. 20 a. nr. 11234. (10375)
- Wiro, Oskar Kadri p.**, isikutunnistus, w. a. Wana-Wõidu wallawal. 12. 4. 20 a. nr. 407, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. 6. jalawäe polgu ülema poolt 8. 4. 20 a. nr. 10343. (10377)
- Roosmann, Gustaw Andrese p.**, isikutunnistus, w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. 8. 12. 20 a. nr. 11483, ja sõjav. wab. tunnistus, w. a. Wiljandi maak. rahwawäe ülema p. 5. 11. 20 a. nr. 13679. (10379)
- Leppart, August Jaagu p.**, isikutunnistus, w. a. Wana-Wõidu wallawal. 13. 1. 21 a. nr. 482, sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Rindluse suurüksiwäe 2. gruppe poolt 5. 1. 21 a. nr. 419, ja hobusepäss, w. a. Wastemõisa wallawal. August Andrese p. Musta nime peale 25. 1. 21 a. nr. 179. (10380)
- Hoff, Nehemie**, hobusepäss, w. a. Wiljandi l. pol. jsk. Arnold Hoffi nime peale 1920 a. nr. 272. (10362)
- Mälf, Dawet Mihkli p.**, reservitunnistus, w. a. Saaremaa rahwawäe ülema p. 2. 11. 20 a. nr. 518. (10888)
- Rupp, Oskar Aleksandri p.**, sõjawäe isikutunnistus, w. a. miiniristleja „Lennuk“ komanderi poolt 30. 7. 22 a. nr. 1592/9102. (10889)
- Güldenstube, Ernst Karli p.**, hobusepäss, w. a. Pärjama wallawal. 22. 2. 21 a. (10882)
- Biltse, Willem Karli p.**, sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wiru maak. rahwawäe ülema p. 20. 11. 20 a. nr. 1240. (11314)
- Lapmann, Woldemar Priidikü p.**, sõjav. wab. tunnistus, w. a. 3. üksiku pataljoni ülema poolt 21. 8. 22 a. (12221)
- Piwikangur, Andres**, hobusepäss nr. 190, w. a. Nehatu wallawal. 8. 1. 21 a. (12222)
- Mumm, Jaak Tõnise p.**, hobusepäss, w. a. Summuld wallawal. 18. 2. 21 a. nr. 66. (12434)
- Freimann, Otto Johani p.**, hobusepäss, w. a. Kuigatsi wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 680. (12435)
- Erwne, Richard Willemi p.**, sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Lääne maak. rahwawäe komisjoni poolt 20. 8. 19 a. nr. 1310. (12470)
- Schults, Jüri Jaani p.**, sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Harju maak. rahwawäe komm. 3. 1. 22 a. nr. 2/202. (12667)
- Steinfeldt, Marta Mari t.**, isikutunnistus, w. a. Juuru wallawal. 7. 2. 20 a. nr. 880, ja tulumaksu kwiitung, w. a. fealksimaast 30. 11. 22 a. nr. 146. (12669)
- Sijunow, Johann Konstantini p.**, isikutunnistus, w. a. Peipsiäärse wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 442, ja rahwawäest wab. tunnistus 22. 11. 20 a. nr. 31229. (13076)
- Willems, Daniel Paabo p.**, isikutunnistus, w. a. Moisekatši wallawal. 12. 12. 20 a. nr. 38, ja hobusepässid nr. nr. 58 ja 756. (13078)
- Rahi, Frants-Johannes Aleksandri p.**, isikutunnistus, w. a. Päidla wallawal. 20. 1. 21 a. nr. 420, ja rahwawäest wabastamise tunnistuse „diendus“, w. a. juulil kuul 1921 a. nr. 6467 Tartu maak. rahwawäe ülemalt. (10143)
- Jantsus, August Andrese p.**, sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Tartu maak. rahwawäe ülemalt 25. 5. 21 a. nr. 11952. (10149)
- Brit, Woldemar Jüri p.**, lastertista lüba, w. a. Tartu l. pol. ülema poolt 23. 5. 22 a. nr. 8257/282, maksuwusega aasta peale. (12051)
- Sarin, Alfred Jaani p.**, ajutine tunnistus, w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 14. 11. 22 a. nr. 673. (12051)
- Raudsepp, Peeter Mihkli p.**, sõjav. wab. tunnistus, w. a. 2. diviisi laatsareti ülemarsti poolt 10. 6. 21 a. nr. 2920. (12051)
- Kuff, Eduard Amalie p.**, sõjav. wab. tunnistus, w. a. 8. jalawäe polgu ülema p. 15. 9. 20 a. nr. 21399. (12051)
- Rüürenberg, Riis Riisu p.**, isikutunnistus, w. a. Polli wallawal. 24. 12. 19 a. nr. 550, ja hobusepäss, w. a. 7. 12. 20 a. nr. 128.
- Lappert, August Hansu p.**, isikutunnistus, w. a. Pöögli wallawal. 13. 12. 20 a. nr. 183, ja sõjav. wab. tunnist., w. a. Tartu 2. sõjav. hatgemajaast 1919 a.

- E u f s**, Mihkel Mihkli p., hobusepassid nr. 229, 282 ja 288, w. a. Koonga wallawal. 11. 1. 21 a.
- M i h l m a n n**, Jaan Mihkli p., hobusepass, w. a. Koonga wallawal. 11. 1. 21 a. nr. 266.
- M a r t s o n**, Jaan Jüri p., hobusepass, w. a. Koonga wallawal. 11. 1. 21 a. nr. 267.
- S i l l a o t s**, Jüri Jüri p., hobusepassid nr. 201 ja 202.
- W a r m**, Heinrich Jaani p., sõjam. wabast. tunnist., w. a. Wirumaa rahwawäe ül. poolt 1. 11. 21 a. nr. 1337.
- P a a l b e r g**, Mart, hobusepass, w. a. Selt wallawal. 11. 1. 21 a. nr. 282.
- M a n d e l**, Gustaw, hobusepass, w. a. Selt wallawal. 15. 1. 21 a. nr. 190.
- R o t m a n n**, Karl, sõjawäest wab. tunnist., w. a. Rannawalwe ujuw. abidude osak., ja isikutunnistus, w. a. Runda alevival. 1921 a.
- B u h l e t s o w**, Matwei Jwani p., jahipliksi luba, w. a. Petseri maak. pol. wal. 1. 12. 21 a. nr. 238. (12858)
- W i j f**, August Danieli p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. 8. jalawäe polou ülema p. 24. 8. 21 a., ja hobusepassid, w. a. Wastje-Suuste wallawal. 22. 1. 21 a. nr. nr. 343 ja 344. (13092)
- S a w a s**, Jaan Joosepi p., isikutunnistus, w. a. Wastje-Suuste wallawal. 30. 4. 20 a. nr. 394, ja rahwawäest wabastamise tunnistus, w. a. 2. rattapolgu ülema p. 28. 4. 20 a. (13094)

POLITSEI PEAWALITSUS

ostab suusõnalisel wähepakkumisel hõbedast krae ja waruka paela:

9 m/m. lai — 700 ars.

1 " " — 130 "

Wähepakkumine on 12. märtsil s. a. kell 11 h. Politsei Peawalitsuses Toompea lossis, kuhu ka pakkujatel ilmuda.

Pakkumise kindlustuseks tuleb 10% pakutawa paela hinnast Siseministeeriumi deposiiti sisse maksta.

Lähemaid teateid ja proowisid võib saada Peawalitsuse Majandus laudkonna ülemalt igal tööpäeval kella 9—15.

Shokolaad

Renommée

A.-S. „Renommée“

Wabrik — Wolfa tän. nr. 3
Kontor — Wana Wiru tän. nr. 13
Kõnetraat 16-72, Tallinn

Piiriwalwe Walitsus

ostab awalikul wõistluspakkumisel 9 raudtelgedega ühe hobuse weowankrit ja 122 sadulat.

Wõistluspakkumine on 5. märts. s. a. kell 10 homm. Siseministeeriumis, Piiriwalwe Valits. kantseleis, Toompea lossis.

Wõistluspakkum. osawõtta soowijatel tuleb 10% pakkumise kogusummast sisse maksta.

Lähemaid teateid saab Piiriwalwe Walitsuse kantseleist igal äripäeval kella 9—14.

Piiriwalwe Walitsus

ostab awalikul wõistluspakkumisel 2897 ars. 3 wers. kaitsewäerwi palitu riidet ja 2920 ars. kaitsewäerwi ülikonna riidet.

Wõistluspakkumine on 13. märtsil k. 1 e. l. Toompeal, Siseministeeriumi Piiriwalwe Walitsuse kantseleis.

Pakkumise tagatiseks tuleb igal osawõtjal 10% pakutawa warustuse wäärtusest sisse maksta.

Lähemaid teateid ja tingimisi saab igal äripäeval kella 9—14 sealtsamast.

Tulekustutuse aparaadid

Minimax

üle 2 miljoni aparaadi tarwitusel,

üle 68.000 tulekahju „Minimax“iga kustutatud,

üle 122 inimese tulehädast päästetud

Ainuesitus:

Inglis-Eesti Import Ko. A.-S.,

Tallinn, Wana-Wiru tän. 12.

Telegr. aadr.: Angloest. Kõnetr. 3-55.

14203